SERIA II.—ANUL III. No. 508 **O singură ediţie** LUNI 14 IULIE 1897

NUMĂRUL 10 BANI

ABONAMENTELE

Incep la 1 şi 15 ale fie-cărei luni şi se plătesc tot-d'a-una înainte

In *Bucureşti* la Casa Administraţiei
In *judeţe* şi *streinătate* prin mandate poştale
Un an în ţară 30 lei; în streinătate 50 lei
Şase luni . . . 15 » » » 25 »
Trei luni . . . 8 » » » 13 »
Un număr în streinătate 30 bani

MANUSCRISELE NU SE ÎNAPOIAZĂ

REDACŢIA
No. 8 — STRADA CLEMENŢEI — No. 8

EPOCA

TELEFON

NUMĂRUL 10 BANI

ANUNCIURILE

In Bucureşti şi judeţe *se primesc* numai la Administraţie
In streinătate, *direct la administraţie* şi la toate oficiile de publicitate
Anunciuri la pag. IV . . . . . 0.30 b. linia
» » » III . . . . . 2.— lei »
» » » II . . . . . 3.— » »
Inserţiile şi reclamele 3 lei rîndul

Un număr vechiŭ 30 bani

ADMINISTRAŢIA
No. 8 — STRADA CLEMENŢEI — No. 8

BULETINU MEDICAL DE ERI

DISCUŢII LIBERALE

Cînd spunem colectiviştilor că sunt oameni inculţi, cari nu şi-aŭ mai reînoit materialul intelectual de 50 de ani; cari se ţin în politică ca în toate cele-l'alte, dealminteri, la vechile formule paşoptiste stupide, dînşii se supără, iar noi trecem drept adversari pasionaţi şi nedrepţi.

Şi cu toate acestea lucrul este aşa.

Căci ce înseamnă, întrebăm, polemicile pe tema *ciocoiului*, pe acea a *boerului*, pe acea a *aristocratului*, contra cărora luptă *omul din popor*, *luptătorul pentru democraţie*, *democratul cu mîinile negre şi aspre*?

Această temă este pur şi simplu ridiculă. Ea nu face onoare culturei şi inteligenţei celor cari o exploatează.

Şi fiind că *toţi* liberalii, începînd cu Sturdza şi sfîrşind cu Aurelian şi trecînd chiar prin inteligenţele cele mai culte ale partiduluĭ, aŭ această singură temă pentru zilele marĭ de sărbătoare, şi pentru momentele grele de polemică cu noĭ, evident că discreditul ce rezultă cade cu drept cuvînt asupra întregului partid.

Ciocoiul şi *boerul* sunt personage de pură convenţie politică, după cum *democratul* şi *omul din popor* cu caracterul care li se atribue şi ca antiteză a ciocoiului şi a boerului, sunt personage de curată închipuire.

Care este, dacă nu vă supăraţi, ciocoiul şi boerul şi care este democratul şi omul din popor?

Ca persoane şi încă nu'ĭ veţi găsi puri de orĭ-ce aliagiŭ, în carne şi în oase.

Cu atît mai mult, este ridicul a te servi de asemenea nomenclatură cînd e vorba de partide marĭ, în care toate păturile sociale, toate elementele, toate aspiraţiile şi năzuinţele sunt întrupate.

Se ştie că teatrul luĭ Alexandri a creat cîte-va tipurĭ convenţionale, precum acela al greculuĭ, al ciobanuluĭ care se culcă pe pat de florĭ, al ţăranuluĭ voinic şi mîndru, al boeruluĭ disolut, etc.

La teatru, unde concepţia este cele de mai multe orĭ simplistă, aceste tipurĭ prind şi plac. Ba chiar uniĭ naivĭ pot să meargă cu credinţa că asemenea personage ideale există în realitate şi că toţi grecii, toţi ciobaniĭ, toţi ţăraniĭ şi toţi boeriĭ sunt astfel cum îĭ pune pe scenă autorul.

A avea însă curagiul ca în politica de toate zilele, unde toţi ne ştim, ne cunoaştem, unde partidele se ciocnesc zilnic unele cu altele, să vĭĭ cu personage de convenţie şi să numeşti pe conservatorĭ ciocoĭ şi boerĭ şi pe partidul tăŭ liberal, oameni aĭ poporuluĭ, democraţĭ, iubitorĭ de ţară, etc. este a trece marginele polemicilor permise, este a intra cu amîndouă picioarele în ridicul şi în grotesc!

Şi cu toate acestea, colectiviştiĭ n'aŭ atîta fineţă de spirit şi atîta delicateţă de cultură ca să simţească ridiculul şi grotescul.

Eĭ, ca adevăraţĭ inconscienţĭ, o duc drug înainte, nu se ruşinează de sarcasm şi de zîmbetele ironice ale publiculuĭ.

Şi... la cea întîĭ ocasie cînd n'aŭ nimic serios de răspuns, imediat scot din hambarul cu vechiturĭ, spectrul deşanţat al ciocoiuluĭ şi al boeruluĭ, imediat eĭ îmbracă costumul de carnaval al democratuluĭ şi al omuluĭ din popor şi... ţine-te pînză... Toate clişeurile, toate banalităţile ruşinoase, sunt îndrugate cu o seninătate în adevăr inconştientă.

Voiţĭ un exemplu?

Nu mai departe acum cîte-va zile o gazetă colectivistă relevă o teorie bazată pe o observaţie a *Epocei* pentru a ne face ciocoĭ şi boerĭ.

Epoca deja de mult susţinuse în definitiv un lucru: că un partid care în esenţa luĭ a guvernat o ţară un timp îndelungat, are însuşirĭ mai guvernative şi păstrează în ocaziĭ un spirit mai cumpătat, de cît un partid creat din oameni nouĭ, cari sunt chemaţĭ, abia numaĭ de cîte-va deceniĭ, a cărmui acea ţară.

Este această teorie, *boerească*? E ridicul a pretinde. Ea nu e nicĭ *boerească*, nicĭ *antidemocratică*, ea este adevărată, bazată pe experienţa şi pe suma de cunoştiinţe căpătate în viaţa guvernativă a popoarelor. Este o teorie sociologică, contestabilă dacă poltiţĭ, pentru uniĭ, necontestabilă pentru alţiĭ, dar de sigur care nu are nimic a face, nicĭ cu ciocoiĭ, nicĭ cu democraţiĭ.

Ni se pare că trebue să fie cineva foarte, foarte... cum să zice?... slăbuţ în asemenea materie, pentru a crede că calităţile guvernative, de om de Stat, de pătură dirigentă, se transmit prin educaţie şi deprindere în sînul unuĭ partid care este în fruntea afacerilor timp îndelungat.

Trebue să fie cine-va un mare naiv a crede că este destul ca o contituţie să proclame libertatea, egalitatea şi fraternitatea, pentru ca a doua zi oamenĭĭ nouĭ chemaţĭ la guvern cu puterea schimbăreĭ politice, să dovedească de la început tot acelaşi spirit practic, tot acea experienţă în afaceri, tot acel tact în diplomaţie întocmaĭ ca adversariĭ lor cari aŭ deţinut lung timp puterea.

Aceasta o zisese «Epoca».

Drept răspuns ea s'a ales cu: *ciocoĭ*, *boerĭ*, etc.

Nu. E pur şi simplu ridicul.

O ÎNTREBARE

De nu i-o fi cu supărare preseĭ guvernamentale, am dori să ştim dacă d. Dumitru Sturdza s'a retras de la direcţiunea Creditului funciar rural.

Noĭ nu ştim că d-sa să fi demisionat din acel post, şi n'am văzut nicăirĭ anunţat aşa ceva.

Din potrivă, ştim că d. Dumitru Sturdza nu mai e director al numitului institut de credit, ci pur şi simplu prim ministru şi ministru de externe.

Sperăm de asemenea că «Voinţeĭ Naţionale» nu-ĭ vor trebui cîte-va luni de zile pînă să poată răspunde la întrebarea noastră.

BOTOSANII

S'o fi incuibat la Botoşanĭ administraţiunea cea minunată a partiduluĭ liberal?

Răspunsul ni-l daŭ însuşĭ liberaliĭ.

Prefectul judeţuluĭ, d. Arapu, ne va spune că administraţiunea oraşuluĭ Botoşanĭ e incapabilă şi destrăbălată, şi ca dovadă ne va arăta rapoartele d-sale la ministerul de interne şi cererile repetate de a se disolva consiliul comunal botoşănean.

Deputatul Enăşescu, membru al majorităţiĭ liberale, ne va spune că administraţia judeţuluĭ Botoşanĭ e o adevărată ruşine şi ca dovadă ne va arăta interpelarea d-sale din Cameră, interpelare în care a precizat fapte.

Administraţia judeţană ne va spune că deputaţiĭ şi senatoriĭ liberalĭ aĭ Botoşanilor sunt gasde de hoţĭ şi de dezertorĭ şi că jefuiesc ţărănimea în chipul cel mai nerusinat, călcînd toate legile, maltratînd pe reprezentanţiĭ administraţieĭ şi punîndu-se în adevărată stare de revoltă faţă cu autorităţile.

De sigur, trebuie să ne îndreptăm aiurea privirile pentru a descoperi «uimitoarele progrese realizate de partidul liberal în administraţiune», căcĭ la Botoşanĭ, în oraş ca şi în judeţ, nu găsim alt-ceva de cît tot faimoasa administraţiune de pînă la 1888.

Să ne luăm dar geamantanul şi să pornim în altă parte.

CORNELIUS HERZ

Comisiunea de anchetă

Faimosul refugiat de la Bournemouth, care a ocupat atîta timp opinia publică europeană, dă din noŭ ocazia preseĭ franceze de a vorbi de dînsul.

Se ştie că, Camera franceză a instituit o comisiune de anchetă, în afacerea Panama. Comisiunea compusă din 32 deputaţi, nu începuse încă cercetările sale, cînd primeşte o scrisoare din partea luĭ Cornelius Herz, care anunţa că vrea să facă destăinuirĭ.

Natural că misiva aceasta a produs o vie surprindere, în toate cercurile politice şi financiare din Paris şi doĭ deputaţi, membri aĭ comisiuneĭ de anchetă, aŭ găsit de cuviinţă să facă o vizită, la Bournemouth, luĭ Cornelius Herz.

La Bournemouth

Acum de curînd şi un redactor al mareluĭ ziar parizian, Figaro, *a obţinut o întrevedere cu Cornelius Herz.*

Nu fără greutate poate cine-va străbate pînă la dînsul. Profitînd de faptul că ştiea englezeşte, ziaristul parisian s'a dat drept un American, care doreşte să'l vorbească.

Astă-zi el publică ,în Figaro, *conversaţia avută.*

Convorbirea

Abordînd chestia destăinuirilor pe cari vrea să le facă, redactorul luĭ Figaro *întreabă pe Herz, dacă va primi comisiunea de anchetă a camereĭ franceze.*

— De sigur că da, răspunde acesta. Dacă n'aşĭ fi crezut util de a intra în raporturĭ cu dînsa, mi-ar fi fost foarte uşor să o las acolo unde se găseşte. Numaĭ mi-am luat toate precauţiunile. Am suferit prea multe persecuţiĭ, am îndurat destule neplăceriĭ, pentru ca acuma să am dreptul de a fi neîncrezător. Comisiunea se preocupă cu descoperirea vinovaţilor şi—eu vreaŭ să o ajut. *Pentru aceasta însă vreaŭ ca şi ea să mă ajute* la restabilirea nevinovăţieĭ mele, să demonstrez că am fost victima celeĭ maĭ marĭ nedreptăţĭ a veaculuĭ!

Rolul luĭ Herz

Continuînd, Herz vorbeşte de rolul pe care l'a jucat în afacerea Panama.

— Toată lumea în Franţa imĭ atribuie un rol preponderant în această tristă afacere, ceea ce e falş. Am fost absent, în timpul campanieĭ de corupţiune. De douĭ anĭ călătoream *prin Suedia, Norvegia, Rusia şi Italia. Pot foarte uşor să stabilesc faptul acesta şi un oare care om politic ar putea să mărturisească lucrul acesta, de oare-ce a venit să mă vadă în Italia.*

N'am fost dar cîtuşĭ de puţin amestecat, în aceste scandaluri,—precum toţi aŭ crezut-o la Paris şi în Franţa.

Cecurile luĭ Reinach

In ce priveşte cele două cecurĭ de un milion, pe care mi le-a dat baronul Jacques de Reinach în 1888, ele constituiaŭ plata unor banĭ ce mi se datoraŭ, în afară de daraverile Panamaleĭ. *Mi se achita ast-fel ua cont vechiŭ, cu totul strein de emisiunea valorilor cu premiĭ... Allmintrelea, aşĭ fi fost oare atît de naiv ca să le iscălesc eŭ însu-mĭ, pentru a le trece în încasarea caseĭ Rotschild?... E o acuzaţiune pe cît de stupidă, pe atît şi de odioasă.*

Patriotismul luĭ Herz

De asemenea, faimoasa depeşă cu care guvernul s'a servit pentru a obţine ştergerea mea din controalele legiuneĭ de onoare, a fost trunchiată, falşificată. Fraza produsă, pentru a încerca să se stabilească că făceam şantaj, era o parte dintr'o lungă telegramă, pe care din fericire o posed şi care nu are nicĭ un raport cu afacerea Panama. Ea era consacrată uneĭ afaceriĭ de stat, uneĭ marĭ întreprinderĭ de politică externă, a căreia divulgare ar produce în Europa o mare emoţie. Cînd ea va fi cunoscută, Franţa întreagă va fi obligată să recunoască patriotismul meŭ... *De altmintrelea pentru ce n'aşĭ spune-o?* Era vorba de a dezlipi Italia de tripla alianţă!

Alte destăinuirĭ

— Dar aĭ putea spune, întreabă ziaristul, toate aceste lucrurĭ comisiuneĭ de anchetă?

— Fără îndoială şi multe altele încă. Am fost amestecat, urmează Herz, la toate afacerile politice cari s'aŭ petrecut în Franţa de 20 anĭ încoace; am avut relaţiĭ intime cu oamenĭ politicĭ cei maĭ marcanţĭ, chiar cu aceĭ cari mă ponegresc astăzĭ. Pot să stabilesc, în mod neîndoios, serviciile imense ce am adus Franciеĭ şi destăinuirile ce voiŭ face, vor produce un răsunet formidabil. Am nevoie însă pentru aceasta de toate documentele, de toate hîrtiile mele, cari se află la adăpost sigur. Cele maĭ importante se află în America şi'mĭ trebuia cît-va timp ca să le aduc. *Nu fotografiĭ am să arăt comisiuneĭ, ci originale.*

Nevinovăţia luĭ Herz

Pentru a da însă pe faţă tot ce ştie, Herz pune o condiţie: el cere angajamentul de onoare, scris, în al membrilor comisiuneĭ că i se va face dreptate, cînd nevinovăţia sa va fi bine stabilită.

Asupra observaţieĭ ziaristuluĭ că o asemenea pretenţie ar putea fi supărătoare pentru membriĭ comisiuneĭ, Herz a adaus:

— Nimic alt nu mă va putea decide să vorbesc. Vreaŭ să mi se faca dreptate şi iaŭ pentru aceasta toate garanţiile.

La eşire ziaristul este condus de credincioasa tovarăşă a luĭ Cornelius Herz, miss Bell Turner, care spune pe un ton de nespusă duşmănie:

— Il vor ucide, Domnule, îl vor ucide!

TRENURI DE PLĂCERE

Pe timpul vereĭ direcţiunea căilor ferate înfiinţează, în zilele de Duminică şi sărbătorĭ marĭ, trenurĭ de plăcere, cari circulă între capitală şi unele localităţĭ climaterice.

Foarte multă lume, obosită de munca din zilele de lucru, se foloseşte de preţul redus al acestor trenurĭ, ducîndu-se să petreacă o zi saŭ două în văile răcoroase ale Carpaţilor, saŭ la marginea mareĭ.

E o adevărată fericire să poţĭ respira aer curat şi răcoros după ce toată săptămîna te-aĭ copt în căldura caniculară a capitaleĭ. Colo, sub umbra pădurilor de brazĭ, saŭ dincolo la adierea zefiruluĭ mareĭ, capeţĭ nouĭ puterĭ pentru a reîncepe, în capitală, munca zilnică.

Găsim însă că direcţiunea drumurilor de fer ar putea lua nouĭ măsurĭ pentru a înlesni şi maĭ mult pe aceia cari nu pot părăsi capitala de cît în zilele de prasnic.

S'ar putea înfiinţa încă cîte-va trenurĭ, călătoriĭ nu vor lipsi, şi s'ar putea maĭ ales înfiinţa trăsurĭ cari să circule, la fie-care două ceasurĭ, între Cîmpina şi Predeal, saŭ în orĭ-ce caz între Sinaia şi Predeal.

Multă lume s'ar folosi de aceste trenurĭ pentru a vizita diferitele localităţĭ din valea Prahoveĭ, lucru ce nu se poate face azĭ din cauza nepotrivireĭ mersuluĭ trenurilor.

Cîtă lume nu ar pleca, spre pildă, de la Sinaia la Predeal şi de la Predeal la Sinaia, dacă ar fi un maĭ des mers al trenurilor pe această linie.

Nu e încă tîrziŭ, dacă direcţia drumurilor de fer voeşte să ţie seamă de observările noastre, pentru a le satisface.

DIN STREINĂTATE

Incheerea păceĭ

In ultimul timp, atitudinea Turcieĭ produsese în cercurile europene cel mai urît efect. Toată lumea se întreba dacă Poarta 'şĭ închipuia că Europa se va lăsa să fie purtată cu vorba, să fie încântată Joĭ cu vorbele cele maĭ frumoase şi desamăgită, Sâmbătă, cu fapte.

Presa engleză cu deosebire începuse să aibă un ton foarte ridicat. *Times* spunea că a venit timpul ca Abdul Hamid să înţeleagă că, dacă persistă în atitudinea luĭ, va forţa puterile să ia măsurĭ pentru a-ĭ impune supunere.

Pe de altă parte, ambasadoriĭ din Constantinopol declaraseră că nu vor relua trătările de de pace de cît atunci cînd frontiera strategică propusă de ataşaţiĭ militarĭ va fi primită de Poartă.

Tewfik-paşa, mişcat de această notificare, care echivala aproape cu o ruptură a negocierilor, declară ambasadorilor că chestiunile pendinte vor lua în curînd o soluţie satisfăcătoare.

Şi ast-fel firul telegrafic ne a transmis erĭ că încheerea păceĭ este iminentă.

Condiţiile

După toate probabilităţile, indemnitatea de rézboiŭ s'a fixat la 4 milioane lire, iar rectificarea graniţeĭ cuprinde în folosul Turcieĭ posiţiunile din jurul luĭ Nezero şi Analipsis, postul militar unde, la isbucnirea rézboiuluĭ greco-turc, a fost prima încăerare. Satul Gritzovali va fi de asemenea cedat Turcieĭ.

Să nu uităm că ocuparea acestor posiţiunĭ de la frontieră, din partea Turcilor, a fost decisivă în a sili retragerea armatelor greceştĭ.

Gritzovali şi Nezero, alăturea cu Reveni, formează cele treĭ întăriturĭ naturale în Tesalia.

Presa turcească

Presa turcească discutând aceste condiţiunĭ relevează însemnătatea lor. Ele fac încă să reiasă faptul că cel mai mare succes al resboiuluĭ este ridicarea prestigiuluĭ Turcieĭ.

Toate bune, afară numaĭ dacă vorbele frumoase cu carĭ Joĭ Tewfik-pasa e reasigurat mersul tratărilor nu vor fi desamăgite cu fapte Sâmbătă, vorba luĭ *Times*.

Foreign.

DISCURSURI POLITICE [1]

de

TAKE IONESCU

Zilele acestea a apărut primul volum din discursurile politice ale d-luĭ Take Ionescu. Volumul acesta cuprinde perioada parlamentară dintre 1886—1892. El înfăţişează, prin urmare, una din părţile cele maĭ interesante şi maĭ agitate ale istorieĭ politice din Rominia şi aceasta e deja un merit şi un îndemn ca să fie citit.

Sînt 17 discursurĭ în acest volum şi d. Take Ionescu n'a ţinut numaĭ atitea discursurĭ în Cameră în intervalul de 6 anĭ, cît e indicat pe coperta volumuluĭ; dar e bine că nu s'aŭ pus toate în volum. Opera unuĭ om este rezultatul unuĭ mare număr de factorĭ hotărîtorĭ şi se aseamănă cu o clădire. Ca şi o faţadă de casă, clădită de un arhitect meşter, o carte trebue să aibă o unitate de stil şi concepţia autoruluĭ în momentul cînd pune o lucrare maĭ veche sub presă este cu mult maĭ senină şi maĭ înaltă de cît în momentul cînd a făcut întîia oară lucrarea.

Din acest punct de vedere, cele 17 discursurĭ, adunate în primul volum şi reprezentînd prima perioadă de activitate politică a d-luĭ Take Ionescu, formează un tot armonic, ne arată personalitatea politică a distinsuluĭ orator din toate punctele de vedere ale variatuluĭ săŭ talent şi daŭ tot odată o icoană complectă, deşi numaĭ în cîte-va linĭĭ (ca stampele luĭ Lionardo da Vinci) a perioadeĭ politice în care aŭ fost rostite.

Împărtăşim în unele privinţĭ părerea acelora, cari zic, că un discurs poate fi gustat numaĭ cînd îl asculţĭ. Teoria aceasta se aplică de minune celeĭ maĭ marĭ părţĭ dintre oratoriĭ romînĭ, în genere oratorilor meridionalĭ, la carĭ verva înlocuieşte cele de maĭ multe orĭ fondul şi carĭ vorbesc nervilor în loc de a se adresa creeruluĭ. Retorica d-nuluĭ Take Ionescu nu e de felul acesta. D-luĭ Take Ionescu îĭ lipseşte patosul, gestul şi intonaţia «tribunuluĭ», registrul d-sale vocal nu are toate notele a două octave şi totuşĭ d-sa este unul dintre ceĭ maĭ străluciţĭ oratorĭ, pe carĭ i-a avut vr'o dată Rominia şi tocmaĭ lipsa însuşirilor maĭ sus pomenite face ca discursurile d-sale, apărute în volum, să fie o lectură interesantă şi plăcută.

Caracteristica talentuluĭ oratoric al d-luĭ Ionescu este o mare facilitate de vorbă, unită cu o mare putere de gîndire. Tot ce spune d-sa, cu volubilitatea-ĭ uimitoare, este adînc chibzuit, bine ales, şi de o logică rară. Fie-care discurs în parte este o bucată literară în privinţa corectitudineĭ stiluluĭ, a buneĭ alegerĭ a cuvintelor, a compoziţieĭ frazeĭ, perioadeĭ, etc., dar este mai presus de toate un tot bine determinat, bine studiat, admirabil argumentat şi în care concluzia este rezultatul neîndoielnic al premiselor.

Citiţĭ, d. ex. discursul asupra renteĭ şi agiuluĭ. Zadarnic veţĭ căuta într'însul bojbăiala şi nesiguranţa profanuluĭ. El este un studiŭ serios şi profund şi tot ce cuprinde e indispensabil pentru dezvoltarea tezeĭ ce-şĭ propune oratorul. Causa e că d. Take Ionescu, înainte de orĭ-ce, e un om foarte conştiincios şi onest în artă. Nu caută succese uşoare şi munca îĭ e dragă. Citiţĭ discursul asupra fortificaţiilor, unde răspunde unuĭ specialist, reposatuluĭ principe N. Bibescu. Cu cîtă precauţiune şi siguranţă înşiră, în forma-ĭ splendidă caracteristică, argumentele unuĭ aderent convins şi conştient al fortificaţiilor atacate de oratorul adversar. Un militar ar fi fost unilateral în apărarea ideeĭ fortificaţiilor, s'ar fi mărginit la consideraţiunĭ technice. D. Take Ionescu are şi de acestea în măsura cerută, dar are atîtea altele, în cît nimenĭ nu poate să nu-ĭ admire argumentarea.

In volumul întaiŭ se cuprind douĕ discursurĭ relative la darea în judecată a cabinetuluĭ Brătianu. Acestea pot fi numărate între cele maĭ strălucite, cari s'aŭ rostit vre-o dată de pe tribuna parlamentuluĭ român. Citirea lor 'ţĭ lasă o impresiune puternică. E atîta înălţime de vederĭ, alăturĭ cu un atît de mare talent de a spune! Şi ceea ce te minunează şi-ţĭ impune la citirea tuturor discursurilor d-luĭ Take Ionescu este concepţia largă şi nobilă a omuluĭ de Stat apusan; este siguranţa în afirmaţiunĭ; este seriositatea suggestivă a acestuĭ tînăr, care vorbeşte ca un om cu o ex-

[1]) Take Ionescu: *Discursurĭ politice.*—1886—1896.—Editura Storck & Müller. Preţul 4 lei.

www.dacoromanica.ro

perienţă proprie de o jumătate de veac cel puţin.

Şi, lucru curios, în cei şease ani cuprinşi în primul volum, cu toate schimbările operate în politica generală, cu toate schimbările de guverne, cu toate fenomenele neobicinuite petrecute atunci şi cari trebuiau să aibă influenţă asupra tutulor oamenilor politici obiectivi, caracteristica d-lui Take Ionescu e neschimbată: adversar a tot ce-i colectivist —adică a tot ce'i imbuibat fără muncă, fără merit şi fără scrupule.—D-sa nu are de pus în cumpăna politică nici patimă josnică, nici venin, nici uri personale, ci numai o inimă cu adevărat dor de ţară, o minte vastă şi limpede, accesibilă tutulor ideilor bine susţinute şi bine intemeiate şi un talent enorm, covârşitor de a spune admirabil ceea ce a fost bine gindit şi drept judecat.

H.

Litere, Artă, Ştiinţă

OAMENI FERICIŢI

Fericiţi cei săraci cu duhul».

Eri am văzut, pentru intiia oară, la vitrinele librăriei Alcalay, un volum cu niste coperte albăstrui, pe care, d'asupra unui clişeu de Jiquidi, era scris *Impresii intime* de *Ranu*.

Eşise de multă vreme vestea despre apariţia acestei publicaţii şi ceea ce transpirase în presă, nu era tocmai elogios pentru autor.

Volumul acesta, care poartă în fruntea sa trei clişee: un peisaj, o alegorie şi portretul autorului, — vorbim numai de clişeele litografiate—e un ciudat semn al vremei noastre şi una din curiosităţile literare, în care se poate oglindi viaţa sufletească a unei părţi din societatea actuală.

Să vedeţi numai cum începe cartea — citam din prefaţa «*Către cititoarele mele*», căci «se atrage în special atenţia asupra prefaţei», zice autorul în josul paginei.

«Drăguţe cititoare... iată, asta e cartea voastră. Cele cari aţi citit în «Romînul» paginele de aci, *sunt sigur că tremuraţi de bucurie că acum vi le dau pe toate în volum.* Cele cari n'au citit nimic, o să-mi fiţi recunoscătoare de fiorii delicioşi, *cu înţeles de ideal (!)* ce se degajează din rindurile pe cari le am scos din suflet pentru voi».

Pare că e un pasaj din volumul acela intitulat «*De vînzare*», apărut nu de multă vreme.

Cind cine-va poate pe lumea asta ca să rostească niste asemenea vorbe cu atita siguranţă de convingere, e fericit, chiar cind e autorul unor pasagii ca acele din cari vom da mai la vale o monstră. Siguranţa de sine face fericirea omului.

Dar, se va zice, pe ce este intemeiată siguranţa aceasta, egoismul acesta al autorului? Pe succesul de care ne vorbeşte, cu privire la d-na *Viorea?* Pe articolele publicate în *Romînul*? Ori pe expresia de «băiat nostim» a figurei sale? Căci, în volumul acesta portretul autorului joacă un rol mult mai mare de cit s'ar crede.

Inţeleg, se va zice: să'şi exprime dorinţa de a captiva pe cititoare, ori încrederea că se va găsi cineva care să 'l înţeleagă, dar aşa? Să fie deja sigur că 'l adoră toată sufletarea femeiască din ţara asta? Dar, în afară de «d-na Nădejde», d-na Sevastos, d-ra Xenopol, Smara etc.» de care ne vorbeşte autorul, se mai găsesc şi femei inteligente în ţara romînească.

S'a gîndit autorul la ce ar putea ajunge paginile sale intime, în mina acelor femei, cind vor citi:

«Oh! în paginile astea e mult suflet; cu voi de vorbă, ori privindu-vă fermecat, în orele de visare, trecînd în cîrduri eterice, în hore fantastice, — sbor magic de forme ideale, înfăşurate în văluri de gaze transparente, colorate, în colori mistice, schimbătoare în ape ce vrăjiau, colori cari în jocul vostru de *Nimfe* s'amestecau într'o cascadă de cristal topit, cu mii de colori, şi făceau o apoteoză fermecătoare, eu mă perdeam fericit, sub descintecile voastre divine...»

Aţi înţeles? Şi, să nu se creadă că e o creaţie rautăcioasă a noastră. E un pasaj din prefaţă şi în felul acesta, pe aceeaşi strună sufletul autorului care «a fost de multe ori dezacordat» scrie mai bine de 200 pagini.

Obiecţia ar fi dreaptă: tot volumul nu e de cit o «ciorovăială» de cuvinte trintite unele peste altele, fără cea mai mică atenţie sau pricepere în alegoria lor, o bolborisire neintreruptă, plictisitoare, greoae.

Şi cu toate acestea subiectivismul cel mai vanitos, cel mai pretenţios care s'ar fi putut scrie.

Din cauza unor asemenea oameni se compromit curentele mari; pentru aceea s'a zis bună oară, la noi şi aiurea, că simbolismul ar fi opera unor bolnavi. Dacă eraŭ bolnavi sau nu, aceasta importă puţin, esenţialul este că aceia cari s'aŭ avut în vedere aŭ fost tot deodată şi lipsiţi de talent. Poate cine-va ca să fie bolnav, dar se poate să fie talentat şi tocmai aceasta, trebue să aibă în vedere, într'o operă de artă: *cum* s'a spus, nu *ce* s'a spus.

Alt-ceva e dacă vrei să numeşti opere de artă, lucrările de *educaţie naţională.*

Intre Volumul *Impresii intime* şi acela mai vechiu: *De vînzare:* există o strînsă legătură, o trăsură fundamentală, care se explică prin psihologia autorilor: sentimentalitate; îndrăsneală multă afară din cale, dar lipsită de talent şi de cel mai elementar bun simţ literar. Cărţile acestea două îşi găsesc totuşi elementele, a căror chintesenţă sînt. Sînt oglinda unei întregi lumi; lumea elevilor de liceu şi tinerilor bacalaureaţi, veniţi din provincie, în primul an de Universitate.

Indrăsneala, siguranţa de ei înşişi pe care o cîştigă, pe băncile ultimelor clase de liceu, mai durează încă şi în cel d'intîi an al facultăţei, spre a se sparge apoi de realitate, ca valurile furtunoase ale mării isbite de impasibila stîncă a ţărmurilor.

Atunci s'aŭ dus şi visuri şi entusiasm, şi încredere.

Se găsesc însă şi de aceia cari continuă şi în epoca de maturitate, copilăria speranţelor, din vîrsta adolescenţei. Aceştia sînt fericiţii.

D. Ranu, pare a fi de vr'o trei zeci de ani, şi e un om fericit, or ce s'ar zice.

Zara.

O frumoasă compoziţie muzicală, a făcut d. Iosefescu pe versurile poetului Radu D. Rosetti: *E vr'un loc uitat de lume...?*

* * *

Razele X în chirurgie, lucrarea datorită d-rului Dumitru Minculescu, cu îngrijirea d-lui dr. Sevéreanu, s'a pus în vînzare. Depozitul general la librăria Storck & Müller.

O LUCRARE PREŢIOASĂ [1]

Ueber den Ursprung der Rumänen
(Ein Beitrag zur Ethnographie Südosteuropas)—
Despre Origina Romînilor. *(O contribuţie la Etnografia Europei sud-estice).*

de

D. Dr. Traugott Tamm

Secretar particular al A. S. R. Principelui Ferdinand. Membru corespondent al Academiei Romîne.

III

SFÎRŞIT —

Pentru a opune toponimiei slave a ţărei romîneşti, pe care toponimie o invoacă Roesler ca argument decisiv al lipsei romînilor în Nordul Dunărei, intre al 3-lea şi al 13-lea veac, pontru a opune un argument luat tot de pe tărîmul toponimistic, D. Tamm citează, cu mult à propos, toponimicele, care atestă neîndoios venirea unor romîni din nordul Carpaţilor. Aşa sunt toate localităţile care pe lîngă numele lor mai aŭ porecla de Ungureni (Ungurean-Romîn de peste munţi) de pildă Albeşti-Ungureni pe valea Argeşului, Cepari-Ungureni pe valea Topologului; saŭ chiar acelea al căror nume e de origine maghiară cum e de pildă «Fărcăşeşti», «Fărcăşeni», «Almaj» [2] ş. a. Şi lucru mai eloquent ca toate: denumirile acestea urmează cursul rîurilor cari izvoresc din Ungaria şi vin în ţară.

Roesler dar e nenorocos şi cu argumentul ce şi-l scoate din toponimia ţărei noastre.

Dar d. Tamm îl urmăreşte şi mai încolo. Intr'un capitol intitulat «Goţii, Slavii, Hunii şi Ararii în Dacia-Trajană» d. Traugott Tamm răspunde pe rînd cu multă claritate şi cu multă competenţă la restul de argumente prin care Roesler va să-şi întemeieze teza favorită.

D-sa observă cu multă dreptate că de cite ori Roesler are prilej să vorbească de o invaziune barbară prin ţările de la Carpaţi şi Dunăre o pomeneşte cu drag şi par'că răsuflă uşor cînd dă de această invaziune.

Căci atunci, după ce-i măreşte proporţiile exclamă triumfător: «Chiar dacă ar fi rămas puţin din populaţia romană de pe timpul dintre Trajan şi Aurelian, cum se poate ca acest restrins număr să nu se fi pierdut în marea barbară ce a cotropit totul?» Din nefericire pentru Roesler lucrul nu-i aşa, căci năvălirile hordelor barbare dacă aŭ fost numeroase prin şesurile Munteniei, ale Basarabiei, ca şi prin stepele Ungariei, aŭ fost prea puţin frequente prin regiunile Carpaţilor şi prin Transilvania mai ales. Şi în adevăr e limpede că năvălitorii apucă drumurile uşoare—prin şesuri şi nu prin munţi şi dealuri. Prin urmare, n'aibă grijă Roesler: elementul romanic retras pe la munţi, n'a fost cîtuşi de puţin primejduit şi a putut dăinui pînă azi în destulă puritate etnică.

Singurul element neromanic a cărui înrîurire romînii aŭ avut să îndure a fost elementul slav numeros şi el despre a cărui existenţă în aceste locuri vorbesc documente încă de pe timpul regelui Atila.

Rosler pentru a-şi susţinea teoria ne asurzeşte între altele şi, cum am spus, cu afirmaţia că între al 3 lea şi al 13-lea veac nu sunt documente care să ateste existenţa romînilor.

Pentru el, cronicarul rus Nestor care vorbeşte de ei n'are nici o valoare; pentru Roesler «notarul anonim al regelui Beler» — bine că-i recunoaşte cel puţin existenţa — este: «un scriitor neiubitor de de adevăr, cu cine ştie ce tendinţi». Şi să se noteze un lucru; notarul anonim trăeşte la sfîrşitul veacului 13-lea prin urmare cu *cîte-va zecimi* în urmă după presupusa învadare a Romînilor din sudul Dunărei, şi totuşi el vorbeşte de Romînii ca trăind acolo de mult. Dar acolo unde Roesler o scrinteşte mai rău e cînd vrea să ia de pavăză pe Constantin Porfirogenitul împăratul Bizanţului «cel cu cunoştinţi desăvîrşite» după Roesler.

Ei bine, strigă acest istoric, nici acest distins etnograf nu vorbeşte în scrierile sale de Valachii Daciei!

Ah! Dar aici a scrîntit'o, şi iată cum:

Dacă e adevărat că Valachii aŭ lipsit din Dacia Traiană şi erau cu toţii îngrămădiţi în sudul Dunării, ar urma fireşte ca împăratul Constantin Porfirogenitul, — distinsul etnograf—să vorbească de cei din Moesia. Ei bine se găseşte oare în scrierile sale vr'o pomenire despre Romînii din Moesia? Nici o vorbă, şi doar îi erau în nas! Cum rămîne dar cu «desăvîrşitele cunoştinţi etnice»? Sărmanul Constantin «născutul în purpură» confunda şi el pe Romîni cu Bulgari—ceia ce 'l face să treacă în ochii lui Roesler de distins etnograf.

Aşa păţeşte Roesler—aşa păţesc toţi cei cari pledează o cauză nedreaptă şi neadevărată.

Şi pe urmă, ca ultim argument, e neraţional să admiţi că în veacul al 13-lea romînii abia făcură invaziunea. Cînd deja prin acest timp ei sunt nevoiţi să *evadeze* din Transilvania, dînd loc la vestitele descălicate.

In fine ca să mai continuăm? Toată opera d-lui Traugott Tamm este plină de argumentaţia cea mai strînsă, de logică şi de o erudiţie în adevăr uimitoare.

Nu e istoric care să nu fie citat de d. Traugott Tamm—căci din opera-i exală cea mai deplină onestitate literară.—Nu e, în special, istoric care să se fi ocupat cu etnografia Europei sud-vestice şi care să nu fi fost consultat de d-sa.

In cît lucrarea despre care am avut plăcerea să vorbim — de şi atît de pripit!— este o operă cugetată, temeinică, scrisă nu din cine ştie ce dor uşuratec ci în urma unor cercetări istorice serioase şi din simţimîntul revoltei împotriva tuturor falşificatorilor Istoriei.

Din acest simţimînt d. dr. Traugott Tamm a scris o «pledoarie» îngăduie-mi-se cuvîntul, pentru neamul nostru, pledoarie onestă pentru că e identizată cu adevărul.

Regretăm că n'a fost încă tradusă şi la noi această operă de valoare, pentru ca şi acei ce ştiŭ numai romineşte să se poată lumina la o luarare de o aşa înaltă erudiţie. Şi cine ştie? poate e nevoe ca această lucrare să fie tradusă şi pentru faptul ca mulţi romînă să-şi încălzească şi inima şi să înveţe dragostea de neam. Căci d. dr. Tamm a scris'o cu atîta foc şi dragoste de romînism, că poate fi socotit ca unul dintre cei mai romîni.

Iar pentru noi de aicea, din ţară mică şi hulită, e o adevărată fericire şi mîngîere sufletească să vedem că vulturii inteligenţei streine îşi îndreaptă privirea lor ageră spre patria noastră şi din întunericul în care zace cată s'o ridice la lumina sclipitoare a razelor civilizaţiei.

T. Adam

1) Vezi «Epoca» din 29 Iunie şi 6 Iulie a. c.
2) de la farcaş, alma, cuvinte maghiare.

DE PE MALUL MĂREI-NEGRE

ŢIGANUL INSETAT

Un ţigan fiind setos
A plecat spre Marea'n jos.
Marea mîndră şi umflată,
C'apucă ceriul de toartă
— De-aşi putea... s'o sorb de-odată!
. . . . . .
Horp, odată, horp de două,
Horp de nouĕ-zeci şi nouă!
. . . . . .
— Ndec!... sarată?... poate-i mîna!
Şi amară?!... ori chiar gura!
. . . . . .
Aş! Aşa dă multa apa
Şi amara şi sarata?!
D'unde Doamne-atîta sare,
Ca să sari atîta mare?!...
. . . . . .
Haida Vlad, mai gust' odata,
Şi 'nc'odata, ş'alta data...
Tot amara şi sarata!
Ptiu, fire-ai al dracului!
Amarita şi băhlita,
Viforoasa, ne 'mbliuzita!
Mare eşti ş'amarnica!
Bătu-te-ar pîrdalnica!
Mare-ai fost şi mare eşti!
Veĉnic n'ai să putrezeşti!
Dac'ai fi fost viu ori ţuica,
Ai fi fost mai puţintica.
De-alt-fel... Mare-i rămînea;
Că nici dracu nu te-a bea!...

E. Baican.

TH. LIBAR

APARAREA

—... Pentru că m'îmbii, domnule preşedinte să vorbesc, lucru la care de alt-fel am tot dreptul, o să adaog cîte-va cuvinte la cele spuse de onorabilul meu apărător.

Nu că voiŭ să cerşesc bună-voinţa cui-va saŭ să aştept mila. Nu-mi poate ajuta la nimic cea d'intîi, şi pe a doua o resping. Dar, după ce eram hotărît tot timpul să tac, iată că mi-am schimbat părerea şi o să vă desluşesc tot ce v'a părut nelămurit în afacerea mea.

Faptele sunt adevărate. Am ucis cu tot dinadinsul, acum 6 luni, un bărbat şi o femee. Acuzaţia v'a arătat că n'am avut nici un motiv să săvîrşesc acest omor, că nici nu cunoşteam victimele.

S'a iscodit cu acest prilej un roman. Unii m'aŭ făcut nebun; apărătorul meŭ a cerut să mi se cerceteze starea mintală— atîrna dar numai de mine să mă prefac că-s nebun. Aş fi fost cătat într'un ospiciu cîte-va luni, pe urmă m'aş fi arătat vindecat şi aş fi scăpat de bucluc.

Ei bine; nu-mi vine la socoteală asta.

Inadins, în deplină cunoştinţă de cauză, şi după ce m'am gîndit lungă vreme am ucis fiinţele a căror moarte domnilor, sunteţi, puşi s'o răzbunaţi.

Şi iată de ce am comis acest îndoit omor:

Într'o vreme mă credeam fericit. Purtam atunci alt nume, nu cel sub care am fost arestat şi sub care voiŭ fi osîndit.

Poliţia d-v. e aşa de bine alcătuită că n'a putut să-mi afle nici numele meŭ adevărat nici pe acela al victimelor. Intr'un oraş destul de mare, departe de aici, exercitam una din acele profesiuni zise liberă cari cînd aĭ noroc şi talent sunt mai bune ca toate. Ori-cum v'am spus, eram fericit atunci şi nu eram nici cel d'intîi venit. Cîştigam bani mulţi.

M'am însurat cu femeea cea mai frumoasă şi avea încredere deplină în cinstea şi în toate calităţile ei bune. Vreme de trei ani n'am avut nici o părere de rău. N'aveam copii şi asta îmi era singura mîhnire, încolo ferice, ferice de tot.

Cam pe timpul ăsta însă, am fost silit de meseria-mi să plec departe, departe. Nu puteam să iaŭ nevasta cu mine. Ea mă conduse la gară şi cînd mă despărţii, sufletu-mi era coprins de o singură dorinţă: să mă 'ntorc cît mai iute lîngă dînsa.

Gîndeam că o să lipsesc trei luni numai. Imprejurările m'aŭ silit să lipsesc un an.

In tot timpul cu fie-care curier trimeteam cîte o scrisoare de dragoste, prin care mă asiguram de statornicia ei.

In fine a venit şi timpul cînd m'am putut întoarce acasă. *Ea* nu m'aşteptat la gară. Nu mai era *acasă*. Cu două ceasuri în urmă am aflat de la vecini, de la servitorii de prin prejurimi că a plecat din oraş, împreună cu un confrate al meŭ căruia i-am făcut serviciĭ; a cărui metresă era ea acum şi cu care avea un copil.

Nimeni nu putu saŭ nu voi să-mi zică unde se află vinovaţii.

Lovitura-mi era prea aspră. Căzui bolnav şi crezui că o să mor. Dar jurasem răzbunare şi m'am vindecat.

Mi-am vîndut tot ce puteam vinde. Am dat zor că mă întorc înapoi în ţara unde stătusem un an şi plecaĭ. Dar venit la Paris. Aici mi-am schimbat numele şi m'am pus pe căutate. Ah! doream să întîlnesc pe aceia cărora le jurasem moartea.

I-am căutat multă vreme; mi-am luat cu plată şi tovarăşi După opt luni aflaĭ că copilul le-a murit şi că ei se află la Paris sub un nume falş.

I-am găsit. Părcaŭ niste oameni ce duc o căsnicie fericită.

Mi-am luat casă lîngă ei.

Mă schimbasem atît, îmbătrînisem într'atîta că nici unul din ei nu mă recunoscu, dar crezui că ar fi mai prudent din parte-mi dacă n'aş eşi ca să nu mă expuĭ vederei tuturor.

Din întîmplare, casa de peste drum era de vînzare. Am cumpărat'o cu bani gata: Te încrezi în tot-d'auna în oameni cari plătesc bine şi îndată, deci nu cercetă nimeni cine sunt şi mă putuĭ ascunde sub numele pe care l-am dat notarului care'mi redactă actul de vînzare.

M'am instalat acolo cu un servitor al meu, agentul care descoperise vinovaţii şi pe care l-am plătit destul de scump pentru ca să fiu sigur că nu mă va trăda.

Putuĭ atunci să observ cum era mai bine.

Aflaĭ într'o zi de la un servitor al meu, că ei trebuiau să plece a doua zi la Paris: mă hotărîi să execut planul meŭ în timpul acestei călătorii; plecaĭ deci şi eŭ după ei.

Aci, înainte de a trece mai departe, am să-ţi mai daŭ un amănunt domnule advocat general, care de sigur că o să te intereseze. Ai pretins că eŭ trebue să mai am un complice, acel om care trăia alături de mine şi care a dispărut din ziua crimei. Nu-l mai căutaţi de mult timp. Acel individ ştia numele meŭ şi cunoştea trecutul meŭ; voiam să fiu sigur că nu mă va trăda: l-am ucis. Aĭ să găseşti cadavrul lui îngropat la tulpina unui castan care era în vecinătatea caseĭ mele. Dar să reviŭ la povestirea mea:

Pe timpul trecerii şi şederii lor în Paris, mi-a fost cu neputinţă să mă apropiu de ei, dar cînd reveniră, m'am urcat în acelaş tren în care s'au suit şi ei, şi m'am instalat în compartimentul de alături. Eraŭ singuri, eŭ de asemenea; era pe înserate; am stins lampa vagonului şi prin ferăstruica, care-mi îngăduise să privesc în compartimentul lor, am spionat toate mişcările lor. Ostenită, ea adormi cu capul rezemat pe umărul lui, eraŭ tocmai în faţa mea.

Ştiŭ să trag bine. Aveam revolverul în buzunar. Liniştit, la o staţie, pe cînd trenul se oprise, am ţintit prin ferăstruica pe care am spart-o fără sgomot cu un diamant cumpărat anume în acest scop.

La prima împuşcătură o isbii pe ea în frunte. Din nenorocire ea a avut o moarte instantanee. Uimit; *el*, se ridicase în picioare, se aplecă pe ea; şi eŭ avuĭ timp să mai descarc de două ori revolverul şi el fu lovit de moarte ca şi ea, din nenorocire, n'a cunoscut ce e suferinţa înainte de moarte.

Ştiţi restul! Cum am fost arestat şi ceea-ce s'a întîmplat în urmă.

Vedeţi dar că nu-s nebun, că am premeditat crima mea şi că am comis chiar mai multe de cît cele ce mi s'a reproşat.

Dar, nu regret şi sînt mulţumit c'am putut curăţi pămîntul de două creaturi infame.

Mi-am făcut datoria cu conştiinţa împăcată:

Faceţi-o acum pe a d-voastră, domnilor judecători.

emil.

CRONICA STIINCIFICĂ

Maimuţe mineri. — Sunt în lumea aceasta lucruri extraordinare, probă curioasa povestire a întrebuinţărei maimuţelor ca mineri, pe care ne o face *Popular Science* din New-York. Spune această publicaţie că un căpitan anume Moss, reintorcindu-se din Transvaal, ar fi declarat că a pus la muncă, pe timp de mai multe luni, în minele ce exploata în această ţară auriferă, niste maimuţe cari înlocuiau perfect pe muncitori. Munca lor putea fi evaluată, pentru fie-care, cu a mai multor lucrători. Bucăţile pe quarţ ce le eraŭ încredinţate, le orînduiaŭ foarte metodic în locurile ce li să indicaŭ: ochii lor, superiori celor omeneşti, nu lăsaŭ să scape nici o bucăţică. Maimuţele 'şi îndeplineaŭ sarcina cu bucurie; dimineaţa se duceaŭ singure la muncă, seara o părăseaŭ la semnalul dat şi trăiaŭ la olaltă în cea mai dulce armonie; certurile aşa de dese între oameni, nu se cunoşteaŭ la ele şi nici odată nu se împotriveaŭ să împlinească munca ce li se impunea.

Acestea le spune *Popular Science*, saŭ mai bine zis căpitanul Moss, ale cărui afirmaţii, fireşte noi nu le am controlat.

FOIŢA ZIARULUI «EPOCA»

2

MAXIME-RUDE

Victima mînăstirei

Crescuse mare.

Se făcuse frumoasă că pretutindeni unde se arăta provoca admiraţie şi, negreşit şi gelozie.

Un an încă şi cu frumuseţea-i ar fi găsit pe cel mai de seamă soţ.

Herminie se făcuse visătoare.

Se vedea bogată, adorată, şi vai! cum ar fi dorit să-şi arate semeţia faţă cu aceia care o umilia zilnic, fata asta bătrînă care fugise de lume fiind-că nu-şi găsise un bărbat.

Ar fi omorît-o cu privirea ei despreţuitoare. Şi-ar fi zis atunci:

— Domnişoară! Mai gîndeşte şi la bătrîneţele d-tale.

Visa ea această răzbunare, cînd de odată mamă-sa muri de un anevrism.

După ce se lichidă moştenirea, şi se plăti toate datoriile, Hermina văzuse că era în posesiunea a două-spre-zece mii franci abia.

— Şi nu uita că mai trebue achitat un semestru, zise Aurelia.

D-ra de Cazu Croisy căzu dar de odată din înălţimea proectelor—dar nici un ochiu, nici chiar acel atît de pătrunzător ochiu al D-rei de Fayolles nu putu zări cea mai mică mîhnire, în afară de cea a doliului.

Invăţase prefăcătoria.

Fata aceasta tînără şi în aparenţă, nevinovată, ascundea în inima ei o nouă ferocitate.

Ochiul ei albastru se aprindea adesea strălucind ca un cărbune.

Fruntea îi se încrunta mereŭ. Şi inima îi bătea de făcea să-i svîcnească sînii.

Ast-fel era d-ra Hermina de Groizy cînd isprăvindu'şi şcoala, o vedem apărînd în salonul recepţiunilor d-relor de Fayolles, recepţiuni ce aveaŭ loc de două ori pe săptămînă.

CAPITOLUL II

Cu greu aĭ fi găsit o societate mai originală ca cea care se stringea în salonul d-relor de Fayolles.

Mai întîi găseaĭ acolo pe o domnişoară de Richaux, care avea un glas de bărbat şi care mai avea pe de-asupra şi o mustaţă destul de deasă.

Apoi: d-na de Virville, o femeie bătrînă care atîta iubea pe o nepoată a sa că nu se îndurase să se despartă de dînsa, ce învăţa la institutul «Sf. Augustin».

D-na de Blemy o văduvă tînără în proces cu familia bărbatului ei. D-ra de Moufort, e orfană drăgălaşe care aşteptă să se mărite cu un văr al ei, locotenent de marină.

La adunarea asta «aleasă» unde Aurelia strălucea ca o matroană, mai trebue să punem şi pe sora Capelanului o fată de 30 ani, anume Aricia şi o d-ră Qnoniam, care a fost primită la institut din milă şi a cărei biografie o vom schiţa aci.

Hortense Quoniam se născuse cocoşată şi urîtă de mama focului.

Tatăl ei colonel, cînd muri lăsă nevestei sale o pensioară cam mică.

Văduva ajunse în adînci bătrîneţe şi Hortansa devenise orfană la o vîrstă cînd nu ţi se mai dă nici o atenţie, nici o milă, anume la o vîrstă de peste patru zeci ani.

Şi totuşi fiinţa asta schiloadă era nenorocită ca şi o copilă de zece ani cînd îi murise mă-sa căci cine să se îngrijească de dînsa şi cine s'o ia vr'o dată de nevastă, bătrînă şi cocoşată?

Şi nici singură nu putea trăi.

Atunci ea se hotărî să intre la mănăstire saŭ în serviciŭ la institutul Sf. Augustin.

Intrată o dată, şi din milă şi din faptul că era harnică îşi atrase bună-voinţa tuturor.

D-ra Aurelia mai cu seamă, cît era ea de rea şi de ţîfnoasă, pentru nimic în lume n'ar fi voit să se despartă de cocoşata asta, nenorocită care era şi deşteaptă şi—lucru mai rar—bună la inimă.

Herminie, victima revoltată care intrase tocmai în lume şi Hortansa, victima revoltată care părăsise lumea, amîndouă stăpînite de d-rele de Fayolles, nu trebuiaŭ ele oare să se 'nţeleagă, să se iubească şi să se 'mprietenească.

Hortensa iubea şi proteja pe Hermina şi aceasta îl lua apărarea cînd fetele celelalte din pension căutaŭ să-şi bată joc de dînsa.

Şi din pricina Hortensei, Hermina a fost o dată supărată un an de zile cu o camarădă e ei, care fiind întrebată de Quoniam ce desemnează respunse cu obrăznicie,

— O femee urîtă şi cocoşată.

Alice de Villy, eleva cea mai tăcută din clasă, protestase şi ea o dată cu Hermina şi această împrejurare făcu să nască o amiciţie din acelea care par trainice în veci.

Era tocmai vorba, la adunarea de care ne ocupăm de plecarea Herminei la castelul de Villy unde o poftise Alice care îşi terminase şi ea tocmai atunci studiile.

— Aşa dar e hotărît, Hermine ne părăseşte? întreba d-ra de Richeaux.

— Oh! numai pentru o lună, o lună şi jumătate respunse d-ra Aurelia de Fayolles. Am trebuit să cedez insistenţelor Alicei.

— Alice de Villy e din neam nobil, nu-i aşa, zise mai departe d-ra de Richeaux.

— Ehe! însă de pe vremea lui Ludovic al XV, respunse Aurelia, de pe mamă ţine de d'Herouville, cari sînt rude cu d'Argouge.

— Ah foarte bine. Dar nu te temi ca d-ra de Croysi o dată departe de aici să nu se îndoape cu ideile *lumeşti* şi o să înstreineze de religie?

— N'o bănuesc nici o clipă măcar, respunse d-ra Aurelia. Familia Villy e, cred, cu totul patriarchală, şi cunoaşteţi toate, doamnelor, simplitatea Alisei, Nu, ea nu o va abate nici o dată din calea cea bună, pe care e mînată nu numai de statutile mele ci şi de necesitatea imperioasă.

Sermana mititică, murmură d-na de Viriville, scuturîndu-şi încet buclele ei argintii.

Vai doamnă, reluă Aurelia, ştiŭ cît mă obligă neamul din care mă trag. Sunt atîţia fii nobili, care fără avere fiind sunt siliţi să contracteze o alianţă că nu'ţi poţi întoarce în chip raţional privirea de partea asta.

O căsătorie e deci cu neputinţă saŭ cel puţin neprobabilă şi atunci, necăsătorită, ce o aşteaptă pe o fată fără stare? O situaţiune care te face să atîrni de altul e ca şi sclavia. Invăţătoare saŭ domnişoară de companie, ea are de îndurat mai multe umiliri de cît pericolele seducerei ce trebuesc înlăturate saŭ învinse. Ce oferă în schimb mănăstirea? Pacea, cinstea, demnitatea şi o cucernicie ce duce în raiŭ.

Vezi dar bine, Doamna mea, că nu trebue prea mult compătimită.

— Nu, de sigur, zise d-şoara Carolina de Fayolles, pe care o privire oblică a surorei sale, o deştepta din indiferenţa sa.

D-ta nu vorbesci de pe drumuri. D-şoară, replică bătrîna doamnă de Virville, cu ironie şi raţionamentul D-tale pare inatacabil dintr'un oare-care punct de vedere social. Dar, adăogă dînsa încet, toate temperamentele nu se potrivesc cu condiţiile aspre a unui trai de mănăstire.

— Să mi se permită a răspunde, zise d-ra Dicheux cu vocea sa profundă de contralto, printr'o reflexiune, care mi se pare foarte justă: lumea îşi are şi ea bătrînele, şi maternitatea, de exemplu, cere o sănătate robustă.

D-na de Virville privi pe domnişoara de Richaux cu un aer semnificativ.

— D-ta nu voeşti să mă înţelegi.

Dar domnişoarele de Fayolles, d-şoara Aricie, sora şi Quoniam însă-şi strigară de odată:

— E adevărat!

Incît amabila bătrînă nu explică gîndul ei intim de cît printr'un suris, care ar fi fost o adevărată revelaţiune pentru un observator.

D-şoara de Montfort, roşind, se adresă la rîndul ei d-şoarei de Fayolles.

— E un caz, d-şoară pe care poate l'aĭ uitat: e acela al unui om independent, bogat, şi cu un nume egal cu al d-şoarei de Croizy, care ar cere mîna Herminei, demnă de acest omagiu, prin frumuseţea ei numai, fără a mai vorbi de calităţile ei spirituale.

— Iată ceea ce-i foarte drept, insinuă d-ra de Virville.

— Ah! scumpa mea domnişoară răspunse Aurelia adresîndu-se d-rei de Montfort; se vede că sunteţi cu totul fericită. Dar nu mai suntem pe vremea romanelor curalere şi dacă vre-o dată d-ra de Croisy ar nutri asemenea iluzie, asta ar fi cea mai mare din nebuniĭ.

(Va urma)

www.dacoromanica.ro

„EPOCA" IN PROVINCIE

PIATRA-N.

Zilele trecute s'a publicat în «Lumea Nouă» o inserţiune în care se arăta că numeroasa familie a d-luĭ Enache Cantemir, stăpînă împreună cu înrudiţiĭ eĭ peste judeţul Neamţ, este de origină evreească. Din acea inserţiune «Epoca» a reprodus lista apanajelor numeroşilor membri şi înrudiţi ai acestor puternice familiĭ. Aceasta indiscreţie a supărat mult pe respectivii. Numaidecît s'a răspîndit în tîrg vorba că primul redactor al «Liberalului» din Bucureşti, d. Streitmann, aflător aci pentru stagiunea de vară, a şi trimes ziarului său un articol fulgerător contra conservatorilor noştri şi în deosebĭ contra subsemnatului. Nu înţelegeam ce poate avea atace inserţia din «Lumea Nouă» cu noĭ şi ne aşteptam doar să vedem aserţiunile eĭ desminţite — deşi le ştiam întru totul întemeiate; dar ne-a sosit «Liberalul» cu articolul d-luĭ Streitmann, şi aşa am văzut că inserţia din «Lumea Nouă» nu fusese de cît un pretext. În adevĕr, un conservator ar fi trimis nu la un ziar socialist articole dacă ar fi voit să se răfuească cu colectiviştiĭ localniciĭ; căci conservatoriĭ au ziarele lor. Dar a fost, cum zic, un pretext pentru d. Streitmann a'şĭ arăta talentul de publicist colectivist şi pentru colectiviştiĭ a'şĭ vĕrsă balele prin condeiul d-luĭ Streitmann. Căci se simte cît de colo că haina e a luĭ Isav, iar vorba a luĭ Iacov. D Streitmann scrie — d. Nicu Albu vorbeşte, d. Nicu Albu, ginerele d-luĭ Enache Cantemir.

Astfel, după d. Streitmann-Albu, toţiĭ conservatoriĭ din Neamţu şi mai cu seamă eŭ, suntem nişte potlogariĭ, nişte tîlhariĭ, nişte oameni înfamiĭ; ba eŭ, Constantin Isăcescu, nicĭ nu sunt român, sunt chiar evreŭ! M'am gîndit dar să respunz în cîteva vorbe d-luĭ Albu-Streitmann.

Eŭ pot dovedi cu documente foarte vechĭ că sunt moldovean băştinaş.

Aşa, într'un hrisov al luĭ Ştefan-cel-Mare se pomeneşte de dania a două moşiĭ domneştiĭ, Vălenii şi Morenii din judeţul Roman, către banul Isăcescu, pentru isprăvile acestuia în rĕsboaie. Aceste moşiĭ le-a stăpînit familia mea pînă acu vreo zece anĭ cînd, după moartea d-neĭ Ecaterina Stircea, născută Isăcescu, aŭ trecut prin testament către d. Victor Stîrcea, nepotul soţul eĭ, care le stăpîneşte şi astăzi.

Apoĭ, într'o carte intitulată «Scrisoarea Moldovii», scrisă de Domnul Dimitrie Cantemir la 1722, publicată la Berlin nemţeşte în 1769 şi dată în românеşte prin tipar la mănăstirea Neamţuluĭ în 1825, se arată între familiile boereştiĭ ale ţerii şi familia noastră Isăceştilor.

Şi d. Streitmann-Albu, supărat pentru inserţia din «Lumea Nouă», îmĭ tăgăduieşte mie origina românească! Asta e de două orĭ absurd! întîiŭ fiindcă eŭ sunt get-beget român şi al doilea fiindcă inserţia din «Lumea Nouă» era întru toate cu desăvîrşire întemeiată. Eĭ, da! Ce adică mai e de tăgăduit că trunchiul familieĭ colectiviste de aicĭ, d. Enache Cantemir, este de origină evreĭ? Este evreu, —evreŭ din tată şi mamă evreĭ — evreu botezat de mic în biserica dela Rosnov de popa Gheorghe, şi iată în ce împrejurărĭ:

Acu vreo cincizecĭ şi cincĭ de anĭ, a venit la Rosnov un oarecare român bucovinean, tînĕr fugar de patria luĭ de teama serviciuluĭ armateĭ, anume Contimir. Om de treabă şi harnic, luîndu'şĭ paşaport de sudit grecesc, s'a aşezat aci ca vătaf la curtea boerească şi pristav de pădure, slujind pe rînd la arendaşiĭ Burky, moşul colonelului Burky, şi Mardari, precum şi la tatăl colonelului Rosnovanu şi la colonelul. Tot pe vremea cînd s'a aşezat Contimir la Rosnov, se afla ca orîndar la crîşma din comuna megieşe Calul-Iapa un evreŭ anume Iţic David Almăşanu, însurat cu Ita Beilă, cu care avea un copil de vreo patru cincĭ anişorĭ, anume Meir. Femeea orîndaruluĭ Iţic, Ita Beilla, inspiră o puternică pasiune tînĕruluĭ Contimir, care avu norocul să'ĭ fie împărtăşită dragostea. Astfel Contemir răpi pe Ita luĭ Iţic cu copilul Meir cu tot. Ceĭ doĭ iubiţiĭ se căsătoriră, şi Contemir crescu părinteşte pe micul Meir, după ce i-a fost botezat pe mamă şi pe el. Pe micul Meir l-a botezat popa Gheorghe dela biserica Rosnavuluĭ, naşĕ fiindu'ĭ rĕposata Elena Jipa, născută Voicu, din comuna Mestacănul, anexa Balanu. Rĕposata era vara d-luĭ Sotir Panaitiu, venerabilul nostru concetăţean.

Miculuĭ Meir i-aŭ dat la botez numele Ion, Enache. Eĭ! micul Meir, botezatul luĭ popa Gheorghe din Rosnov şi finul rĕposateĭ Elena Jipa, este astăzĭ marele nostru Enache Cantemir. D. Enache a crezut de cuviinţă să schimbe puţin numele tatăluĭ seŭ adoptiv dîndu'ĭ un caracter istoric, aşa încît Meir, pentru cine nu'l cunoaşte obîrşia, să aibă aerul că se trage din neam domnesc — din Meir, Enache; din Contemir, Cantemir.

Atît în privinţa originеĭ noastre.

Acum cîteva cuvinte încă d-luĭ Streitmann-Albu în privinţa acuzărilor de neonestitate şi infamie pe care le aruncă tutulor conservatorilor şi în deosebĭ mie. Deşi am fost victima persecuţiilor celor mai mişeleştiĭ, făcîndu-mi-se un proces neomenos, inspirat de ură şi de invidie, — proces care se va vedea în faţa justiţieĭ nepărtinitoare ce înscenare monstruoasă a fost— eŭ mĕ voiŭ mărgini a pune deocamdată acestuĭ d. Albu-Streitmann numaĭ cîte-va întrebărĭ: d-sa are să 'nţeleagă desigur mai bine decît orîcine rostul acestora. Iată.

Işĭ mai aduce aminte actualul prefect, fost prefect în 1885-88, de următoarele?

1. Cu ce cheltuială s'a făcut înmormîntarea rĕposatuluĭ mitropolit Calinic Miclescu la mănăstirea Neamţuluĭ? De către cine s'a făcut acele cheltuelĭ, şi cine le-a plătit?

2. Cîţĭ banĭ a primit d-sa din fondurile secrete pentru a întîmpina cheltuelile făcute la primirea M. Sale Regeluĭ în oraşul nostru în anul 1886? şi de cine s'aŭ făcut acele cheltuelĭ?

3. Ce sume şi de către cine s'aŭ cheltuit pentru sfărîmarea stîncilor de pe riul Bistriţa?

4. Carĭ aŭ fost întîiŭ motivele închideriĭ fabriciĭ de lemnărie a luĭ Ilie Einschlag dela Mestacăn? şi carĭ aŭ fost apoĭ motivele reautorizăriĭ aceleiaşĭ fabrice de a funcţiona?

Deocamdată, atîta, cît pentru trecut. Reservîndu'mĭ dreptul a mai pune şi alte întrebărĭ d-luĭ Albu-Streitmann, întru cît priveşte administraţia actuală aştept rĕspuns la cele de mai sus. Dacă am tăcut pînă acuma, şi n'am voit să rĕspunz la toate pamfletele d-sale şi ale sectarilor d-sale, e că voiam să vĕd cîtă îndrăsneală pot avea oamenii carĭ nu se tem de judecata opiniеĭ publice. Astăzĭ sunt hotărît să'ĭ rĕspund, şi îl asigur că nu va fi pierdut nimic pentru că l-am lăsat s'aştepte pînă acuma.

Constantin Gr. Isecescu.

CRAIOVA

Noĭ, craioveniĭ, avem destule cuvinte pentru a ne plînge de poliţaiul oraşuluĭ, de mizeriile comise de acesta şi de ceĭ de la serviciul salubrităţi, publice, căcĭ oraşul se găseşte într'o murdărie ne mai pomenită.

Pe strada Unireĭ, care este cea mai principală, găseştĭ în fie care moment precupeţi, carĭ dorm pe trotoarele străzeĭ impedecînd circulaţia; coşurile lor odihnesc pe marginea trotoaruluĭ. De asemenea sute de femeĭ, fără căpătiŭ, circulă pe strade, şi prin reaua lor purtare opreşte pe cetăţenĭ a eşi cu familiile lor seara, la preumblare.

Tot ast-fel, în toate zilele, chiar sărbătorile, vezĭ staţionînd în stradele cele mai principale micile tărgĭ ale serviciuluĭ salubrităţi publice, iar gunoiul rămîne în grămezĭ timp foarte mult, degajînd un miros foarte puţin plăcut.

Am dori foarte mult ca poliţaiul să ia măsurĭ pentru îndreptarea acestor rele, saŭ să-şĭ dea dimisia, dacă se simte incapabil, precum şi este.

UN INTERVIEW

Micul tînăr nervos, cercetător, sprinten, luă scaunul pe care i-l oferisem, spuind că este de la *Bubuitul tunetuluĭ cotidian*; şi apoĭ începu:

— Dacă nu vă plictiseşte faptul, aş dori un interview.

— Un ce?

— Un interview.

— A! da, ştiu! da, hm! da.

Nu mă simţeam în toate, în dimineaţa aceea; facultăţile par'că mi se acoperiseră cu un văl. Totuşĭ mă aşezaĭ lîngă biroul meu, şi după ce aşteptasem cincĭ pînă la şase minute, mă văzuĭ nevoit să interpelez pe tînăr. Începuĭ.

— Cum se scrie aceea?

— Ce?

— Cuvîntul interview?

— Ce nevoe aveţĭ să-l cunoaşteţi ortografia?

— Nu vreaŭ ortografia, ci sensul vorbeĭ.

— Uite, e obiceiul azĭ, să se intervieweze un om cu oare care însemnătate.

— Ah! într'adevăr, nu mă îndoiam de aceasta. Trebue să fie interesant. Şi, cum îl faceţi?

— Nu-mĭ mai vorbiţi de aceasta; une orĭ e atît de plictisitor în cît ar trebui să-l faci cu bastonul în mînă, cele de mai multe orĭ, puĭ întrebărĭ celuĭ interviewat şi el răspunde. Asta e un fel de nebunie, astăzĭ. O să-mĭ daţi voe să vă pun cîte-va întrebărĭ privitoare la punctele de căpetenie din viaţa dv. publică saŭ privată?

— Pune, dragul meu, pune; numaĭ te înştiinţez că am o memorie foarte greoae, dar asta nu face nimic, să nu aĭ nicĭ o grijă! Ea are gusturĭ fistichiĭ de tot: une orĭ merge în galop, alte orĭ opreşte cîte cincĭ spre zece zile pe loc. Asta mă plictiseşte mult.

— Nu vă turburaţi, o să fac cum o fi mai bine, pentru dv.

— Voiŭ încerca, vom face tot ce'mĭ stă în putere.

Mulţumesc. Sînteţi gata?

— Sînt: haide.

— De ce vîrstă sînteţi?

— În Iunie viitor, o să fiŭ de nouă sprezece anĭ.

— Da! nu-ĭ cu putinţă! Eŭ v'aş fi dat treizecĭ şi cincĭ saŭ treĭ zecĭ şi şase.

— Unde v'aţi născut?

— În Missouri.

— Pe la ce vreme aţi început să scriţi?

— La 1836.

— Cum? dacă aveţi numaĭ nouă sprezece anĭ! Cum se se face asta?

— Nicĭ eŭ nu ştiŭ. Imĭ pare destul de curios.

— Crez. Care este omul cel mai de seamă pe care l-aţi cunoscut?

— Aaron Burr.

— Cum l-aţi putut cunoaşte, odată ce aveţi numaĭ nouă spre-zece anĭ?

— Dacă ştiţi mai mult ca mine asupra acestuĭ lucru, de ce mai mă întrebaţi?

— Nu, vream numaĭ să zic... Cum l-aţi cunoscut pe Aaron Burr.

— L-am cunoscut la înmormîntarea sa; mi-a zis atunci să nu fac atîta gălăgie.

— Eĭ, drace! dacă eraţi la înmormîntarea luĭ, el era mort; atunci cum a putut să vă spue ca să nu faceţi gălăgie.

— Asta nicĭ eŭ nu ştiŭ; omul acela vrea să facă toate după capul luĭ.

— Fie. Eŭ nu înţeleg nimic. Ziceţi că a vorbit şi că era mort?

— Dă-mĭ voe? Eŭ n'am zis că era mort.

— Ce, adică nu era?

— Unĭ spuneaŭ că era, alţiĭ că nu.

— Şi dv. ce ziceaţi?

— Eŭ nu zicea nimic: odată ce nu mă îngropa pe mine, lucrul nu mă interesa.

— Aveţi dreptate, dar să ne reîntoarcem la ceea ce ne priveşte. În ce an sînteţi născut?

— Lunĭ, 31, Octombrie 1693.

— Dar e cu neputinţă! Atunci aţi avea 280 anĭ. Cum explicaţi asta?

— Nu pretinz s'o esplic.

— Dar spuneaţi chiar dv. că sînteţi de 19 anĭ, adineaurĭ. Acuma aveţi 280. E o mare deosebire.

— Poftim! aţi băgat'o de seamă (îi întinde mîna). Destul de adesea mi-am zis: Trebue să fie o diferenţă aci, dar nu puteam să fac socoteala exactă. Ce repede băgaţi de seamă!

— Vă mulţumesc de compliment, dacă este. Aveţi, aţi avut fraţi saŭ surorĭ?

— Poate da, poate nu, nu mai mi-aduc aminte.

— Iată unul din cele mai extraodinare interviewurĭ.

— De ce spuneţi asta?

— Mi-ar fi greu să zic alt-fel. Tabloul acela represintă pe fratele dv., nu-ĭ aşa?

— Da, dv. mă faceţi să mă gîndesc la el. El era unul dintre fraţiĭ meĭ; se numea William; noĭ îl ziceam bietul Bill.

— A murit?

— Poate: O mare taină planează asupra afaceriĭ.

— Da? Care va să zică, a dispărut?

— Da, într'un sens oare-care. L-am îngropat.

— Îngropat fără să ştiţi dacă era mort de tot?

— Oh! cît despre moarte, era mort deabinele, mai curînd de două orĭ de cît o dată.

— Vă declar că nu înţeleg. Dacă l-aţi îngropat ştiind că e mort, nu văz...

— Nu, nu! noĭ credeam numaĭ că era!

— Ah! înţeleg, a revenit la viaţă.

— De loc. Mă prinz că nu.

— De astă dată, pricep: un *oare-care* era mort; un *oare-care* a fost îngropat. Iată taina.

— Da, aţi nimerit. Iacă taina. Fratele meu şi cu mine, eram gemenĭ; ne scăldam în aceeaşĭ bae. Într'o zi unul din noĭ s'a înnecat acolo. Unĭĭ ziceaŭ că acela eram eŭ, alţiĭ că era Bill.

— Şi dv., ce credeţi?

— Oh! Doamne, aş da lumea toată ca s'o ştiŭ. Şi totuşĭ nu era greu: unul dintre noĭ avea o pată pe mîna stîngă: acela era înecatul.

După aceste cuvinte, tînărul îmĭ făcu o închinăciune respectoasă şi se duse.

Mark Twain.

Dumitru N. Comşa
Doctor în Drept
de la Facultatea din Paris
ADVOCAT
76, Strada Dionisie, 76.
Orele de consultaţiĭ dela 9—11 şi 4—6

CURIERUL BAILOR

BĂILE VÂLCANA (Dâmboviţa)

11 Iulie.

Cine vrea să facă cură de plictiseală, n'are de cît să vie aicĭ la băĭ şi 'l asigur, că o să-l ţie plictisul pentru multă vreme. Cine vine însă la băĭ numaĭ pentru cură de iod şi se mulţumeşte cu micĭ distracţiĭ, poate să o ducă şi aicĭ destul de bine.

Poziţia Vâlcaneĭ este foarte frumoasă. Este aşezată în vale între două şiruri de dealurĭ, pline de vegetaţie bogată, şi udată de două riuleţe, Vâlcana şi Vâlcăniţa; are dar un aer foarte sănătos şi o climă destul de plăcută. Apa pentru băile de iod se scoate din două puţurĭ, carĭ aŭ fost săpate înainte cu vre-o 20 anĭ pentru ţiţeiŭ şi în loc de ţiţeiŭ aŭ dat apă iodurată. Băile se fac după sistemul bătrînesc: se încălzesc cu pietre arse. Fie-care odae de locuit îşĭ are odăiţa pentru baie, aşa că din baie întrĭ de-adreptul în plapomă, ceea-ce cred că este un avantaj pentru eficacitatea băilor.

În Vâlcana nu se găseşte nicĭ un hotel; locuim toţĭ în case ţărăneştĭ, şi de oare-ce mai toţi sîntem cu familiile noastre aicĭ, ceĭ mai mulţi gătim în casă — şi din ale mîncăriĭ nu suferim. Este şi un mic birt cu vre-o 15—20 abonaţi.

Pînă acum sînt aicĭ vre-o 30 familiĭ; dar în fie-care zi vin cîte 2—3 familiĭ noui.

Mulţi din ceĭ ce fac băĭ de iod, stau în Pucioasa şi lasă să le ducă apa de aicĭ. Acolo să înţelege că petrec mai bine, — dar îşĭ plătesc luxul, căcĭ afară de plata odăiĭ, acolo trebue să plătească baia de iod cu cîte 3—3.50 fr., pe cînd aicĭ, avem odae în casă bună cu baia şi cu lemne de gătit pentru 120—150 leĭ pe lună, în case mai proaste şi mai eftine.

Excursiuni avem frumoase, spre schitul Bunea, de pe muntele ce are acelaşĭ nume, spre Pucioasa, de care sîntem despărţiţi de un deal pe care 'l trecĭ pe jos în 1 şi jum. oră, şi spre diferite sate, ca Bezdeadul, Petroşiţa, etc.; dar pentru băile de iod nu se prea recomandă excursiunile şi de aceea ne mulţumim cu plimbările pe şoseaua ce străbate satul.

Zilnic sîntem de altmintrelea vizitaţi de excursioniştiĭ din Pucioasa, carĭ mai dau din cînd în cînd niţică viaţă monotonieĭ noastre.

∴

INFORMAŢII

Ieri, Vineri, medicii întruniţi, la Sinaia, în consult, aŭ dat următorul buletin:

11 Iulie, 4 ore după amiazĭ

Alteţa Sa Regală Principele Romînieĭ suferă de treĭ zile de o mică iritaţiune intestinală.

Starea generală este cît se poate de bună.

Dr. Buicliu
Dr. Cantacuzino.

E vorba ca după întoarcerea Sa de la Ragaz, M. Sa Regele să se oprească o zi la Belgrad, pentru a înapoia vizita de astă toamnă a M. S. Regeluĭ Alexandru al Serbieĭ.

Pînă acum însă nu s'a luat încă nicĭ o dispoziţie definitivă, căcĭ tratările diplomatice dintre Bucureşti şi Belgrad, asupra acesteĭ cestiuni, continuă încă.

Liberalii de nuanţa Procopiŭ din Teleorman aŭ hotărît să suspende orĭ-ce acţiune în potriva d-luĭ Chintescu, prefectul judeţuluĭ, pînă la toamnă.

În Septembrie însă, dacă prefectul Chintescu se va da pînă atunci de partea d-luĭ Kiriţopol, acţiunea procopiştilor se va începe prin demisia consilierilor judeţenĭ şi prin demisiunea consiliilor comunale din T.-Măgurele, Roşiorĭ şi Alexandria.

Peste 200 de ţăranĭ romînĭ din comuna Luncaviţa de lîngă Caransebeş, aŭ fost daţi în judecată de parchetul general din Temişoara pe motiv că anul trecut cu ocazia serbărilor milenare ungureştĭ, aŭ impus primaruluĭ să dea jos steagul naţional unguresc arborat la şcoala romînă.

Ceĭ 200 de ţăranĭ aŭ fost achitaţi de toate instanţele.

D. Al. Ionescu, directorul prefecturеĭ judeţuluĭ Ilfov, şi-a dat demisia pe ziua de 15 Iulie.

În locul d-luĭ Ionescu a fost numit d. Aureliŭ Ursescu, actualul secretar al judeţuluĭ şi fost director al acesteĭ prefecturĭ înaintea d-luĭ Ionescu. D. Ursescu a fost înlocuit la secretariat prin d. Al. Alexandrescu avocat.

Se vorbeşte în cercurile colectiviste despre o profundă neînţelegere între uniĭ din miniştri şi d. Ferechide.

D-niĭ Gogu Cantacuzino şi Al. Djuvara acuză pe d. Ferechide, că nu face de cît boclucurĭ şi în loc să întărească pe Sturdziştiĭ, din potrivă, cu sau fără voinţă,— lucrează în favoarea Aurelianiştilor, hrănind nemulţumirile în contra actualuluĭ guvern.

Suntem ameninţaţi să nu mai avem servitorĭ şi servitoare unguroaice:

Guvernul unguresc a dat o circulară tuturor fabricelor din Ungaria, cerîndu-le să angajeze lucrătorĭ şi lucrătoare unguroaice din Transilvania. Şi pentru înlesnirea fabricanţilor, guvernul le pune la dispoziţie bilete gratuite de drum de fer pentru fiecare lucrător.

În circulară guvernul face apel la patriotismul fabricanţilor, *spunînd că Ungurii, carĭ vin în Romînia, se pierd cu desăvîrşire şi se romanisează.*

Legea pescuituluĭ se va pune în aplicare cu începere de Martĭ, cînd va apare în *Monitorul Oficial* şi regulamentul privitor la aplicarea legeĭ.

În sfîrşit!

Vasilache Demetrescu, prefectul de Dîmboviţa, care ajunsese imposibil în Tîrgovişte prin faptele sale murdare, 'şĭ-a înaintat demisiunea ministruluĭ de interne, pentru... motive de sănătate.

Retragerea acestuĭ funcţionar nedemn a provocat un acces de lirism din partea d-luĭ M. Ferechide, care i-a adresat o scrisoare de mulţumire pentru serviciile !?! aduse guvernuluĭ şi partidului.

Pe lîngă regretele d-luĭ Ferechide, d. Demetrescu duce cu sine, în liniştea vieţeĭ private, şi regretele... Ghiciţi ale cui?

Ale *Drapelului*!

O ciudată coincidenţă de regrete asupra unuĭ funcţionar, înfierat de un întreg judeţ, pentru scandalurile ce a provocat.

Aflăm că s'aŭ făcut demersurĭ pe lîngă d. Christu, prefectul de Vlaşca, pentru a renunţa la depărtarea d-luĭ Vişinescu, actualul director al prefecturеĭ, şi a se împăca amîndoui.

Cel care încă esitează este d. Christu.

Ministrul însă este în încurcătură, căcĭ doreşte ca d. Christu să rămîie la postul său, avînd multe motive de a fi mulţumit de administraţia sa, iar pe de altă parte nu ar voi să indispue pe Epurescu-Apostrofă, care singur a afirmat că este *teribil*.

În urma cererеĭ d-luĭ Gheşof, legatarul universal al luĭ Evloghie Gheorghieĭ, de a se face inventariul averеĭ defunctuluĭ, Tribunalul Ilfov a delegat pe d. Călinescu, judecător al ocoluluĭ I din capitală.

Operaţiunile de inventariat vor începe Luni 14 Iulie.

Invalidul Rus anunţă că de şi manevrele de vară de la Krasnoe-Selo vor fi terminate la 9 August (st. v.), totuşĭ trupele vor rămînea în acest loc pînă ce vor fi trecute în revistă de d. Felix Faure, preşedintele Republicеĭ franceze.

Am anunţat deja că d. Felix Faure, însoţit de Ţar, va trece în revistă trupele la Krasnoe Selo la 24 August st. n.

În urma zvonurilor rĕspîndite despre un tractat încheiat între Turcia şi Romînia, care ar viza direct pe Bulgaria, în toate cercurile diplomatice din capitală se dă o mare însemnătate viziteĭ Prinţuluĭ Ferdinand al Bulgarieĭ la Sinaia.

Dr. N. Thomescu
Medic primar la Spitalul de copiĭ
Profesor la Facultatea de medicină
s'a stabilit pe timpul verеĭ la
Bulevardul Ghika, **SINAIA**, Bulevardul Ghika

FOIŢA ZIARULUI «EPOCA»

Povestea luĭ Petru cel milostiv

A fost odată un om numit Petru, avan de milostiv. Un ban dacă avea şi se întîlnea cu un sărac, i-l da. De multe orĭ răbda el de foame şi ceea ce avea în pungă da la săracĭ. De aicĭ şi numele: *Petru cel milostiv.*

Pe vremea aceea umbla D-zeŭ şi cu sf. Petru pe pămînt. Da eĭ ştiind de milostenniile ce le făcea el, vroiră să-l încerce; şi se făcură doui cerşetorĭ bătrînĭ şi se puseră la un pod pe unde avea să treacă Petru. El, trecînd pe lîngă dînşiĭ şi văzîndu'ĭ aşa bătrînĭ, neputincioşĭ, i se făcu milă şi le dete cîte un gologan, singurĭ banĭ ce-ĭ avea în pungă, zicîndu-le:

De la mine puţin, de la D-zeŭ mult.

Acum D-zeŭ văzînd inima luĭ cea bună pentru săracĭ, îl chemă înapoĭ şi-ĭ zise:

— Petre! eŭ sunt D-zeŭ. Şi pentru nenumăratele binefaceriĭ ce aĭ făcut în viaţa ta, iacă-ţĭ daŭ turbinca (punga) asta, şi la orĭ-ce nevoe veĭ avea să zicĭ:

Paşol vitca,
Na turbinca.

şi orĭ-ce veĭ dori, va intra în ea. De pildă: case întregĭ, oameniĭ cîţĭ vreĭ şi altele. Da Petru nu mai putea de bucurie. Par'că nu călca pe pămînt, nu alta. Vorba ceea:

«Nicĭ o faptă fără plată».

Petru mulţumi respectuos luĭ D-zeŭ pentru acel dar, îl sărută mîna, şi-o luă şi plecă. Că de: ne purtăm smeriţi către o faţă bisericească, dar cu D-zeŭ!...

De aicĭ, se duse Petru unde s'o fi dus, şi a adunat toţi cerşetoriĭ de pe locurile acelea; şi i-a dus la o crîşmă şi le-a dat de mîncat şi de băut nene, pînă le-aŭ rămas. Oameniĭ s'aŭ sculat de la masă şi şi-aŭ văzut de treabă.

Acum crîşmarul întrebă:

— Cine plăteşte cheltuiala?

Eu, răspunse Petru. Cheltuiala se ridicase la vre-o patru sute leĭ. După ce plecase toţi cerşetoriĭ, zise Petru:

— Nene eŭ n'am parale să-ţi plătesc acum şi dacă n'oĭ muri, ţi-oĭ plăti pînă într'un ban; iar dacă voiŭ muri eŭ, îţi va plăti D-zeŭ.

— Ce spuĭ măĭ? îĭ răspunse crîşmarul, băiguĭ orĭ eştĭ nebun?!

— Ba aşaaa.

— Măĭ, scoate paralele, că de nu, te daŭ pe mîna primaruluĭ şi ţi-a unge o sfîntă de bătae de-ĭ spune şi la morţĭ. Iacă văd şi jandarmiĭ la primărie, D-zeŭ i-a adus ca să-mĭ scot muncuşoara mea.

— Măĭ n'am. Înţelegĭ odată omeneşte, poţĭ să-mĭ eĭ zilele. Ce gîndeşti că dacă aş avea nu ţi-aş da?

— Eĭ bine, măĭ, dacă n'aĭ avut, zise crîşmarul, pentru ce aĭ făcut cheltuiala? Eŭ nu ştiŭ. Poţĭ să te şi înecĭ. Vorba lungă sărăcia omuluĭ. Ia dute măĭ cutare şi poftеşte pe primar şi jandarmĭ încoace! Spune-le c'am prins un hoţ.

Şi i a chemat.

Numaĭ vine primarul şi jandarmiĭ. Şi le spune cela din fir în păr toată daravela.

— Măĭ, zise ceia, să plăteştĭ neguţătoruluĭ că de nu, unde-ţi stă picioarele îţi va sta capul.

— Mă rog, zise Petru, lăsa-ţi-mă o leacă că plătesc, am şuguit. Şi vîră cela mîna în sîn, scoate turbinca şi zice:

Paşol vitca
Na turbinca.

Ca cît aĭ clipi din ochĭ, toţi ceĭ de faţă în frunte cu primar şi jandarmĭ, intrară în turbincă. Acum legă Petru turbinca la gură, se puse pe dînşiĭ şi începu a-ĭ bate de le pîrîieaŭ oasele şi pace. Dacă şi-a făcut cela gustul cu dînşiĭ, le-a dat drumul din turbincă, şi cînd s'aŭ văzut afară, fugeaŭ de nicĭ cu puşca nu ĭ ajungeaĭ. După asta Petru îşĭ căută de drum. Merse el treĭ zile şi treĭ nopţĭ, nemîncat şi nebăut,

Cale lungă
Să ajungă
Ca povestea mea din ţeste,
Că înainte mult mai este.

Ajunse la poarta uneĭ împărăţiĭ. Acolo stătu treĭ zile şi treĭ nopţĭ, tot nemîncat şi nebăut. Cît a stat el acolo a văzut, că, cum venea seara fugeaŭ toţi din palat. Împăratul îl văzuse că stă de atîta vreme şi trimese pe un general de a-l chema sus.

— Măĭ, zise împăratul, de unde eştĭ? ce caulĭ? şi unde mergĭ?

Măria ta, răspunse el, sunt un om sărman, fără nicĭ un ajutor de nicăirea, m'aşĭ vîrî unde-va să slujesc; vă rog primiţi-mă măria voastră.

— Bine măĭ. Te primesc. Da să ştiĭ că în palatul ăsta nu poate mîne nimenea, că-ĭ făcut cu banĭ de haram; şi cine rămîne înăuntru, îĭ găsesc dimineaţa numaĭ oasele.

Măria ta, sunt om harnic, vîrtos şi nu mi-ĭ frică de o mie de oameni; eŭ te rog să mă laşĭ chiar noaptea înăuntru să vedem ce are să fie.

— Bine măĭ, mîĭ, da dacă-ĭ păţi ceva, să nu fie vina mea.

Seara, împăratul cu toţi oamenii săĭ, se mutară din palat lăsînd numaĭ pe Petru. Îndată ce eşiră toţi, el încuiă toate uşile, geamurile şi se culcă pe patul împăratului. Dar la miezul nopţeĭ se trezi în strigăte, ţipete, vaete, carĭ din ce în ce se apropiaŭ mai tare de el, vroind a-l mînca. Aceştia eraŭ dracĭ.

— Măĭ, zise el, ce căutaţi? de unde sunteţi? şi cine-ĭ stăpînul vostru?

— Măĭ, ziseră eĭ, noĭ suntem dracĭ şi ne-a trimis Caraoschi, stăpînul nostru, să-ţi luăm sufletul.

— Bine măĭ băeţi! de ve-ţi putea, va fi norocul vostru. Vîrî mîna în sîn, scoase turbinca şi zise: heĭ! heĭ!

Paşol vitca,
Na turbinca.

Cît aĭ clipi din ochĭ toţi draciĭ intrară în turbincă. Îi legă bine la gură, se puse pe dînşiĭ şi strică vre-o zece scaune bătîndu-ĭ. În zorĭ de ziuă le dete drumul. Şi cînd le dete drumul, fugiră prin geamurĭ. Nu trecu mult şi veni şi împăratul, mirîndu-se foarte mult cum de l'a găsit viu. El îl întrebă:

— Eĭ Petre, cum a-ĭ hodinit? Ce aĭ văzut.

Petru îĭ povesti din fir în păr cele ce păţi-se.

— Bravo, Petre, zise împăratul, tu eştĭ om harnic şi voinic. Tu de acum la mine aĭ să morĭ, nu-ţĭ mai daŭ drumul.

— Ba nu, înălţate împărate, îţi mai stau două zile şi de acolo mă duc.

Draciĭ, carĭ fuseseră noaptea la palat şi o păţise cu Petru, se duse la tartorul lor bocindu-se, zicînd că neam de neamul lor nu se vor mai duce la acea împărăţie, că i-aŭ sdrobit, le aŭ spart capul şi mai multe de acestea.

Măĭ, le zise tartorul, tare mai sunteţi proşti să vă lăsaţi voĭ la un om? N'aţi ştiut voĭ să-l speriaţi vitejia luĭ. Lasă că voiŭ trimete pe ceĭ mai bătrînĭ şi veţi vedea ce aŭ să facă.

Se făcu seara. Împăratul se mută iar din palat cu toţi oamenii săĭ. Petru rămase iar singur acolo. Pe la mezul nopţiĭ veniră draciĭ ceĭ mai bătrînĭ. Eĭ începură a sbiera, ca şi cu mar fi fost toate lighioanele cele mai sălbatice din lume. Mugeau, se repezeau la el să-l mănînce şi mai multe nu.

— Măĭ, zise Petru, cine sunteţi voĭ? ce căutaţi şi care-ĭ stăpînul vostru?

Măĭ, noĭ suntem dracĭ, ne a trimis tartorul nostru să-ţi luăm zilele.

— Bine măĭ, de veţi putea norocul vostru.

Numaĭ vîră el mîna în sîn, scoate turbinca şi zice:

Paşol vitca.
Na turbinca.

Şi ca cît te-ĭ şterge la ochĭ, intrară toţi draciĭ în turbincă. Îi luă la bătae şi-ĭ bătu, şi-ĭ bătu de ţi se rupea inima de durere, nu altă. Şi doamne, doamne, cum mai plîngeaŭ săraciĭ! După asta strică el mese, scaune şi se cuclă pe dînşiĭ. Numaĭ în revărsatul zorilor ştiĭ colea cînd îĭ somnul mai dulce, le dete drumul şi atunci se văzu numaĭ o flacără eşind din turbincă. Veni împăratul şi-l întrebă:

— Eĭ măĭ, cum aĭ mai hodinit.

— Iaca aşa şi aşa, înălţate împărate, spunînd din fir în păr cum se întîmplase. Dar cînd le am dat drumul nu i-am lăsat să mai strice geamurĭ, şi aŭ eşit pe borta cheeĭ de la uşă.

Măăăĭ, da voinic mai eştĭ! Acum toţi generaliĭ, boeriĭ ce veniseră acolo spuneaŭ că aşa probă de om nicĭ n'aŭ mai văzut şi spuneaŭ măriеĭ sale că nicĭ să-l mai dea drumul.

Da draciĭ ceia cum scăpară din turbincă se duse ca glontele la tartorul lor, bocindu-se şi-ĭ spuse:

— Vaĭ de noĭ şi de noĭ stăpîne, i-a uită-te cum ne aŭ bătut! Ne aŭ scos din sănătate. Din asta n'am fi oameni cîte zile om avea.

(Urmarea în pagina IV-a)

www.dacoromanica.ro

Şi plîngeaŭ de udaŭ pămîntul nu alta par'că murise tatu-s'o atunci. Neam de neamul nostru n'a mai călca prin acea împărăţie.

— Măi, zise tartorul, dar tare mai sunteţi proşti şi voi! Eŭ vă credeam mai deşteptĭ, da m'am înşelat. Măi, da-i ruşine de voi să nu puteţi rămîne pe un om singur. Eŭ să fiŭ în locul vostru, nici n'aş mai scoate capu în lume de ruşinc, n'aş mai purta căciulă. Iacă eŭ am să mă duc singur şi de n'oiŭ isbuti, vă daŭ voe să-mi radeţi jumătate de mustaţă şi să vă ştergeţi cu dînsa. Aţi înţeles? orĭ ba?

Haĭ, haĭ, stăpîne să vede că te mănînc pielea.

Să făcu noapte. Impăratul din noŭ părăseşte palatul cu toţi aĭ săĭ, şi Petru rămîne sigur. Numaĭ pe la miezul nopţiĭ, veni tartorul dracilor c'o falcă în cer şi una în pămînt, aruncînd pe nări şi pe gură numaĭ flăcări şi scînteĭ şi din cap îĭ eşa numaĭ balaurĭ cu cîte două-spre-zece capete, cari cu toţi scoteaŭ flacărĭ pe gurele lor: şi apropiindu-se de Petru, vru să-l înghită dintr,o dată şi mai multe nu. Da Petru, care ştia mai dinainte ce are să să întîmple, să găti-se dinainte cu turbinca în mînă şi la intrarea diavolului pe uşă, Petru zise:

Paşol vitca
N'a turbinca.

Şi cît aĭ clipi, tartorul şi fu în turbincă. Il legă la gură, se puse pe dînsul şi diminеaţa nu-l mai dete drumul ca la ceĭ-l-alţi. Veni Impăratul şi-l întrebă;

— Eĭ măĭ, ce aĭ mai păţit?

— Ce să mai păţesc înălţate Impărate? Dacă veĭ îndeplini dorinţa mea, eŭ m'aş crede cel maĭ fericit.

— Cu cea mai mare plăcere, răspuuse Impăratul, numaĭ spune-mi.

— Să-mi aducĭ, înălţate împărate, zece stînjenĭ de lemne să le puĭ ogrăjiĭ împărăteştĭ, un drug mare de fer şi un lanţ lung cît toate zilele.

— Ce-l maĭ uşor, răspunse împăratul. Şi într'un ceas i se aduse toate. Acum Petru eşi afară, bătu drugul în mijlocul lemnelor, legă lanţul de drug, porunci la turbincă să-i dea drumul numaĭ la un picior tartorului. Şi scoase el un picior afară, îl legă cu lanţul cela, dete foc la lemne şi după asta îĭ dete drumul de tot din turbincă. Il maĭ ţinu legat pînă ce se arseră lemnele. Da diavolul cela, se tînguea, plîngea, se văita, se ruga să-l lase, da Petru nu vroea, zicînd diavolului, că pînă cînd nu-l va da zapis la mînă, cum că neam de neamu lui nu va maĭ călca prin acea împărăţie, nu-l va da drumul şi că are să maĭ aducă şi alte lemne. Atunci diavolul aruncă un zapis ce avea în sîn şi după ce-l luă, Petru îl maĭ ţinu pînă se topi tot jaratecul. Şi cînd îĭ dete drumul, se zări numaĭ o flacără.

Impăratul văzînd toate aceste vitejiĭ, îĭ mulţumi mult lui Petru şi-l rugă să primească rangul de general şi să rămîe pentru tot-d'a-una în împărăţia sa.

De acum înălţate împărate nu maĭ aĭ frică de nimic, poţi să dormi liniştit noaptea în palat, fără a maĭ fi supărat de ceva. Şi pentru osteneala mea de vreĭ să-mi facĭ un bine, dă-mi doĭ gologanĭ.

N'aţi măĭ doĭ gologanĭ, da din împărăţia mea, n'aĭ voe să pleci.

Ba-ţi foarte mulţumesc înălţate împărate, legat n'aĭ să mă ţi-l?

Acum împăratul văzînd că el vrea de tot să plece, chemă jumătate din împărăţie să-i ţie pept voinicește.

Numaĭ el eşi afară din ograda palatului şi zise:

Paşol vitca
Na turbinca.

Şi ca cît aĭ clipi, toţi ceĭ de faţă intrară în turbincă. Da împăratul văzînd aşa, se rugă de Petru să-i libereze oamenii, că poate să meargă unde vrea.

Şi le-a dat drumul Petru. De acolo îşi căută de drum. Mergînd pe drum, să întîlneşte cu doĭ cerşetorĭ şi le dă gologanii ceĭ avea de la împărat. Mergînd el calc îndelungată:

Zi de vară
Pînă în sară
Ca povestea mea din ţeste
Că înainte mult maĭ este.

Numaĭ ajunse la poarta raiului. Se întîlni cu sf. Petru şi-l zise:

— Te rog lasă-mă pe mine portar cîtă-va vreme.

— Te las măĭ, că m'am hrănit de cînd staŭ aicea. N'aţi cheele. Da ţine minte ceĭ să facĭ: orĭ cine o veni aicea, să nu-i daĭ drumul să intre înăuntrul, da morţeĭ să i daĭ drumul. Aĭ înţeles?

Am înţeles. După asta, orĭ-ce suflet vinea îĭ da drumul înăuntrul. Intr'una din zile veni şi moartea, da el nu vroi să o lase. Ea se opuse. El atunci scoase turbinca şi zise

Paşol vitca
Na tulbinca

Şi ca şi cît te aĭ sterge la ochĭ, moartea fu înăuntru. Acum o legă de poarta raiului şi intră el înăuntru în locul eĭ, la D-zeŭ şi-l întrebă:

— Doamne! Ce poruncă daĭ morţeĭ? că a venit şi aşteaptă la poartă.

— Să ieĭ, zise D-zeŭ, copiĭ de la treĭ pînă la doĭ-spre-zece anĭ, treĭ anĭ de zile.

Se întoarse el înapoĭ, dete drumul morţeĭ şi-l zise:

— Ţi-a poruncit D-zeŭ să te duci în pădure şi să rozi la copacĭ de la treĭ pînă la douĭ-spre-zece anĭ în vreme de treĭ de zile.

Se duse moartea scîrbită nevoe mare în pădure şi îndeplini porunca lui D-zeŭ. După treĭ anĭ vine iar să intre la D-zeŭ, dar Petru iar o opri. Ea năzuind să intre, el iar scoase turbinca şi zise:

Paşol vitca
Na turbinca.

Şi ca cît aĭ clipi, moartea din noŭ fu în turbincă. O legă iar de poartă şi se duse iar la D-zeŭ şi-l zise:

— Doamne! moartea iar a venit, e aicĭ la poartă, ce-l maĭ poruncești?

— Dute şi-i spune, zise D-zeŭ, să ia treĭ anĭ de zile oameni de la două-zecĭ pînă la cinci-zecĭ anĭ.

Se întoarse el înapoĭ, dete drumul morţeĭ, şi-l zise:

— D-zeŭ ţi-a poruncit ca să rozĭ treĭ anĭ de zile la copacĭ în pădure de la două-zecĭ şi pînă la cinci-zecĭ anĭ.

Porneşte biata moarte de colo avan de supĕrată şi chiar bocindu-se în pădure să îndeplinească porunca lui D-zeŭ. Roase ea, roase treĭ anĭ de zile şi rămăsese fără dinţi, măsele, gingiĭ. După treĭ anĭ iar veni să intre la D-zeŭ. Da Petru nu o lăsă nicĭ acum. Ea ne vorbind, Petru zise:

Paşol vitca
Na turbinea

Şi moartea din noŭ intră în turbincă. O legă iar de poartă şi se duse iar la D-zeŭ şi-l zise:

Doamne, moartea şi-a făcut datoria în ceĭ treĭ anĭ, acum ce'l maĭ poruncești?

Să eĭ oameni patru anĭ de zile de la opt-zecĭ până la sută de anĭ.

Bine 'doamne, i-oĭ spune. Să întoarse la moarte îĭ dete drumul din turbincă şi-i spuse:

Ţ-a poruncit D-zeŭ ca patru anĭ de zile să rozĭ la copacĭ de la opt-zecĭ anĭ până la o sută.

Acum biata moarte maĭ mult moartă de cît vie porneşte în codru şi maĭ supărată. Roade ea roade şi se făcu-se acum cum-îĭ coarna. Implinindu-se şi terminul, veni iar să ia poruncă de la D-zeŭ. Da D-zeŭ ştiind ceea ce făcuse Petru, se hotărî ca acum să nu maĭ aibă putere turbinca lui Petru asupra morţeĭ.

Da Petre nu voi nicĭ acum s'o lese. Ea năzuind, el scoate turbinca şi zice:

Paşol vitca
Na turbinca

Dar moartea acum nu maĭ intră în turbincă şi să duse întins la D-zeŭ şi zise:

— Doamne, mă rog iartă-mă, dacă am făcut vr'un rĕŭ, să nu 'mĭ maĭ daĭ vre un canon ca să maĭ rod copacĭ, cum am ros de vre-o zece anĭ încoace.

— Eu, zise D-zeŭ, n'am poruncit să rozĭ copacĭ, ci să ieĭ oameni şi pentru că Petru ş-a făcut rîs de tine, acum 'ţĭ daŭ voe să-l eĭ zilele.

Să duse moartea la Petru şi zise:

Am poruncă de la D-zeŭ să-ţi i-aŭ zilele.

Bine moarte-o, dinaintea lui D-zeŭ ce am să fac?

Aduse moartea un coşciug şi'i zise lui Petru:

Aşază-te cole.

El se puse cu faţa în jos.

Nu aşa, zise moartea.

El se puse de o coastă.

Nu aşa, zise moartea.

El se puse cu capul la picioare.

Nu aşa, zise moartea.

Nu aşa, nu aşa, nu aşa, zise el, poftim dă-mi arată dumneata ca să ştiŭ cum să mă puĭ.

— Iacă aşa măĭ, zise moartea puindu-se în coşciug cu faţa în sus cu mîinile încrucişate şi cu ochiĭ închişi.

Acum Petru îĭ şi puse capacu de asupra, o legă burduv c'un streang, şi'l dete drumul pe mare. Merse coşciugul pe apă,

Zi de vară
Pînă în sară
Ca povestea mea din ţeste
Că înainte mult maĭ este.

Numaĭ o prinse nişte pescarĭ cari prindeaŭ peşte la marginea mărei aceleia, crezînd că e vre-un om mort aruncat pe mare —şi să'l îngroape. Da cînd deschise coşciugul, eşi moartea. Şi cînd o văzură, fugiră toţi în toate părţile de parcă 'l apuca-se uciga'l toată, cruce de aur în casa asta zicînd:

— Măĭ, de ştiam noĭ, că-l moartea, nu'l maĭ dam drumul cîte zile aveam, că-l urîtă nevoe mare. O să o visăm şi morţi. Ne a vîrît în lipituri. Trebue să ne citească popa cutare, molitfele Sf. Vasile. Da ea zicea:

Cît a fi lumea asta de mare şi cît a ţinea de mult, n'am să'l maĭ iaŭ zilele lu Petru şi am să'l las să se pocăiască şi să muncească pe pămînt precum m'am muncit şi eŭ.

Lui Petru de la o vreme încoace i să urîse să maĭ stea la poarta raiului. Şi într'una din zile zise lui sf. Petru.

Iaţi cheile, eŭ mă duc să maĭ trăesc o bucată de vreme în fericire. Porneşte el de acolo şi merge:

Zi de vară
Pînă în sară
Ca povestea mea din ţeste
Că înainte mult maĭ este.

Numaĭ ajunse la poarta iadului, care era încuiat pe dinnăuntru cu lacăţi şi cu zăvoare. Bătu de treĭ orĭ în uşă.

— Cine-l, întreabă dracii?

— Eŭ, suflet pămîntean, răspunse Petru.

Da dracii, auzind aşa, nu maĭ putură de bucurie auzind c'aŭ maĭ căpătat un suflet. Dar vaĭ şi amar cînd deschiseră uşile iadului şi dete cu ochiĭ de Petru, nu ştiau unde să fugă şi să se ascundă; pentru că ştiau eĭ ce păţi-seră de la Petru. Chiar tartorul, să ascunse în fundul pămîntului cînd îĭ spuse supuşiĭ sĕĭ că a venit Petru.

Măĭ, le zise Petru, să eşiţi cu toţiĭ afară, că de unde nu îĭ vaĭ şi amar de voĭ, vă şi omor pe toţi.

Iacă eşim numaĭ să ne rugăm, nu ne maĭ bate. Ce pofteşti de la noĭ?

Măĭ, să-mi aduceţi aicĭ înaintea mea toate sufletele ce le aveţi acolo şi să le puneţi cît oĭ sta eŭ aicĭ:

Mese marĭ
Cu lăutarĭ.

Şi cum a zis el, aşa aŭ şi făcut, că ce era să facă?

El stătu acolo vre-o două luni. Da dracii nu maĭ puteaŭ de frică şi nu ştiaŭ cum să-l scoată afară. Numaĭ într'una din zile se hotărîră cu toţiĭ şi să-l scoată din iad. Se apucară unii de trăgeaŭ clopotele, alţiĭ tocau, alţiĭ îl rugară să le viziteze biserica lor, şi cu şmecheria asta, îl scoase pe poartă. Şi nu apucă să-l scoată bine pe poartă şi toţi cîţ aĭ clipi din ochĭ, fugiră înapoĭ, zăvorîră porţile cu fiare şi cu lacaţi, iar eĭ se ascunseră cu toţiĭ în fundul pămîntului. După asta Petru porni la drum. Şi merse şi merse şi numaĭ ajunge într'un sat. Iară în satul cela într'o casă, găseşte o babă de o sută-opt-zecĭ anĭ, care se ruga din zi în zi la D-zeŭ ca s'o ia, că nu maĭ putea de bătrînețe. El se sui în un copac din ograda femeeĭ celeia. Iaca chiar atunci veni şi moartea să o ia. Da cînd dete cu ochiĭ de Petru ce era în vîrful copacului, fugi înapoĭ, lăsînd'o să maĭ trăiască şi să se pedepsească din pricina lui Petru.

Acum Petru îmbătrînise, se săturase de lume după cum se satură oamenii necăjiţi cînd îşi cheamă moartea să-i ia. Numaĭ se întîlni cu sf. Petru la marginea unei ape mari, îĭ dete lui sf. Petru turbinca ce i-o dase D-zeŭ şi-i spuse că s'a săturat de lume şi că ar vrea să moară.

— Măĭ, îĭ zise sf. Petru, ştiĭ că moartea are ciudă pe tine şi nu te ia, da să facĭ cum te voiŭ învăţa eŭ: să te ducĭ şi să te puĭ cu faţa în sus la marginea cutărei ape, să închizĭ ochiĭ, şi acolo am să trimet eŭ moartea să te ia.

Şi cum l'a învăţat aşa a şi făcut.

Veni moartea şi cînd îl atinse cu vîrful unghieĭ, el holbă nişte ochĭ marĭ de te vîra în toate năbădăele. Atunci moartea văzînd, că în adevăr Petru a fost, a început nene a se boci, a se trînti cu capul de bolovani, pentru că-şi călcase jurămîntul ce-l făcuse.

Şi aşa a rămas moartea păcălită de Petru.

Şi aicĭ se mîntue povestea marelui făcător de bine. Petru.

Incălecaĭ pe un fus,
Să trăiască cine a spus.
Şi incălecaĭ pe o coadă de lingură scurtă,
Să fie de bine cui ascultă.
Şi incălecaĭ pe un cocoş,
Şi mă duseĭ pînă la moşi.
Şi incălecaĭ pe o rață,
De mă tărîĭ pe ghiață.
Şi incălecaĭ pe un rățoĭ,
Şi veni la voĭ.
Şi incălecaĭ pe o şea,
Pînă ce v'am spus aşa.

N. Matescu.

Societate Romînă de Asigurărĭ Generale
BRĂILA
Capital Social, lei 3,000,000 deplin vărsaţi.—Fond de organizare 300,000

CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE:
Preşedinte, DIMITRIE A. STURDZA.
Vice-preşedinţi: Alexandru Marghiloman, Nicolae V. Perieu.
MEMBRII CONSILIERI

Tache Anastasiu, Deputat, mare proprietar, Tecuciu.
G. Assan, Preşedintele Camerei de Comerciŭ, Bucureşci.
Comandorul Marco Besso, Directorul societăţei «Assicurazioni Generali», membru al Institutului d'acţuari din Londra, etc. etc.
Mauriciu Blank, Şeful casei de bancă Marmorosch Blank & Co., Bucureşci.
T. Carnevali, mare comerciant armator, în Brăila.
Constantin G. Cocias, Deputat, Advocat, Brăila.
Adolf Erfling, Consul German, Brăila.
Ermano Gentilli, Directorul General al Primei Societăţi austriace de Asigurărĭ Generale contra Accidentelor etc., etc.
Charles Girtanner, Diriginte le ramurei de transport a Societatea Asicurazioni Generali.
Vittorio B. Mendl, Şeful Casei L. Mendl Co.
Fratelli B. Mendl, mare comerciant armator, Brăila.
Edmondo Richetti, Secretarul general al Societ. «Assicurazioni Generali», Triest.
Colonel G. Rosnovan, mare propr., Romov.
Zamfir Zamfirescu, mare propr., Brăila.
Paul Rottenberg & Co., Şeful caseĭ de bancă Rottenberg & Co. Brăila.

Director, HUGO ASCOLI. *Sub-director, D. Gerascovici.*

Societate Romînă de Asigurărĭ Generale din Brăila, *asigură în condiţiuni liberale şi avantagioase în contra daunelor de:*
INCENDIU
GRINDINĂ
TRANSPORT
pe apă (Fluvial şi Maritim) *şi pe uscat.*

Asemenea dă cea mai mare desvoltare operaţiunilor în ramura ***Viaţa,*** după combinaţiunile cele mai nouĭ şi mai convenabile.

DIRECŢIUNEA.

N.B. — Pentru orĭ-ce informaţiuni a se adresa la sediul Societăţeĭ, în Brăila, şi la toate sucursalele din ţară.

Tipografia „EPOCA“ execută orĭ-ce lucrărĭ atingătoare de această artă

AVIS IMPORTANT
Aduc la cunoştinţa onor. public din Capitală şi provincie că am mutat fabricele mele de:
Umbrele, Corsete şi Cravate
din STRADA GABROVENI No. 47
în STRADA CAROL No. 64 *(etagiul de sus)*
FOST DEPOUL D-LUI PRAGER «LA URSU».

Fiind foarte bine asortat spre a putea satisface orĭ-ce cerere a onor. public, rog să bine-voiască a visita Depoul meŭ unde se va putea convinge atât ce soliditatea mărfurilor cât şi preţurile foarte convenabile.

Cu distinsă stimă, ***I. ROSENBAUM.***

Sucursale: **Calea Victorieĭ No. 8 şi No. 33 şi Str. Şelarĭ No. 22**

VECHIUL MAGASIN
DE
LĂMPI, SOBE, MAŞINĬ DE BUCATE
ŞI ORĬ-CE INSTALAŢIUNĬ
MARCUS LITTMAN Succesor I. WAPPNER
61. Calea Victorieĭ, 61 (vis-à-vis de Episcopie)

Recomandă Onor clienţi instalaţiunile de băĭ, lucrate numaĭ în Zinc, cu diferite sobe de aramă pentru încălzit apa.

BAI de ABURĬ Higienice
recomandate de toţi medicii celebri, poate să facă orĭ-cine în casă
DUŞURI SISTEMATICE
CU AER COMPRIMAT

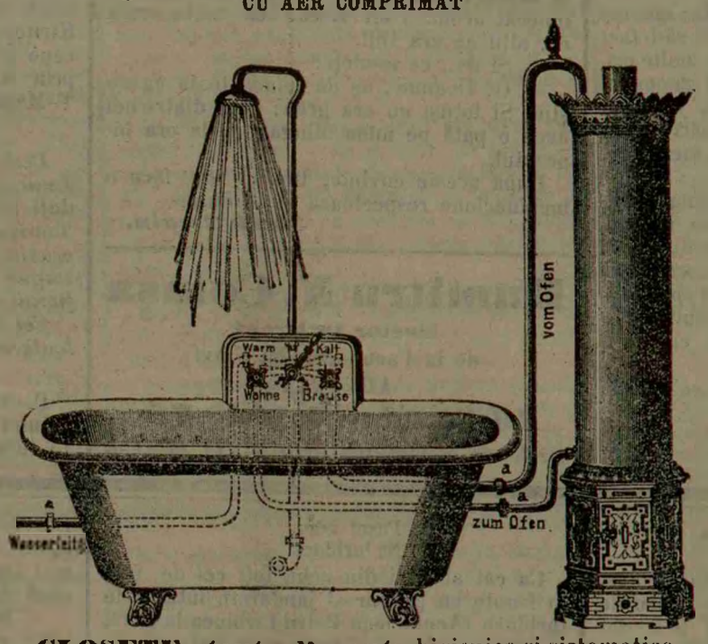

CLOSETE «tout a l'egout» higienice şi sistematice
STICLE pentru CONSERVE, COMPOTURĬ şi DULCEŢURĬ
hermeticeşte închise, de toate mărimile

Unicul DEPOŬ în ţară cu maşinĭ de bucătărie din renumita fabrică GEBRÜDER BOEDER din «Darmstad», precum şi splendidul lor asortiment de LAMPĬ ELEGANTE pentru atîrnat şi masă, cu maşinele Americane «WUNDER», toate cu aer.

MEDICAMENT PHOSPHATIC
VIN DE VIAL

VINUL DE VIAL este un modificator puternic al organismului în casurile de: **ebdilitate generală, crescerea întârziată, convalescenţa lungă, anemiă, perderea apetitului, a forţelor slăbiciunel nervoase.**

Dosa este de un păhărel de lichior înaintea meseĭ. El complectează nutriţiunea insuficientă a bolnavilor şi a convalescenţilor.

Farmacia **VIAL** Lyon, rue Victor Hugo, 14 şi în toate farmaciile.

Fabrica UNIVERSALĂ
DE
SOBE ŞI MAŞINĬ DE BUCĂTĂRIE
BĂI
DUŞURI Sistematice
FELINARE
VENTILAŢIĬ de AER
Ventilatore „VOLPERT“
Uşi de Coşurĭ, cu cheĭ
Ornamente de zinc
ARTICOLE de menagiŭ
RECITORĬ Sistematice
Mobile de Grădină

Jean Klaper
BUCUREŞTĬ

DEPOSITUL: *Strada CAMPINEANU, No. 17.*
FABRICA: *Calea VITAN, No. 19* (staţia Tramwayului Dudeşti)
Se primesc comenzĭ şi reparaţiunĭ în această branşe.

Direcţiunea Epitropieĭ Spitalului
„BÂRLAD şi ELENA BELDIMAN“

Instiinţare

La 15 Iulie a. c., ora 2 p. m. (al II-lea termen) se va ţine licitaţie publică orală, în camera şi înaintea Epitropieĭ acestuĭ spital, pentru un period de 5 anĭ, începător la 1 Aprilie 1898, a următoarelor proprietăţi rurale ale spitalului, situate în acest judeţ.

a) Moşia Ciocanĭ, din comuna Ciocanĭ, plasa Corod-Pereschiv. Garanţia provizorie 4.500 leĭ,

b) Moşia Raiŭ, din comuna Murgenĭ, pl. Tirgu. Garanţia provisorie 3,000 leĭ, şi

c) Pămîntul de hrană numit «Varamizoaea» din comuna Bârlad, hliza crâng. Garanţie provizorie 600 leĭ.

Licitaţia se va ţinea conform art. 68—79 din legea comptabilităţeĭ publice.

Condiţiunile generale de arendare, precum şi cele speciale se pot vedea în fiecare zi de lucru în cancelaria Epitropieĭ între orele 9—11 a. m.

Director, Dr. T. Cerchez.
Secretar, W. Kaminski.

PILULELE ELVEŢIENE
ALE FARMACISTULUĬ
RICH. BRANDT
sunt recunoscute astă-zĭ în toată lumea ca sigure şi nevătămătoare, plăcute la luare şi eftine

Este un preţios medicament de casă la derangearea organelor abdominale, constipaţie şi consecinţele lor, ca: Maladiĭ ale ficatului, Hoemorhoizĭ (trinji), durere de cap, ameţeală, respiraţie deficilă, Palpitaţie (bătae de inimă), lipsă de poftă de mîncare, umflătura pîntecelui, răgăială, congestiunĭ de cap şi pept, şi este afară de aceasta un uşor
Medicament Depurativ
Incercate şi recomandate de cîte-va miĭ de medicĭ practicĭ şi profesorĭ de medicină hapurile farmacistului RICHARD BRANDT aŭ obţinut o reputaţie netăgăduită, astfel în cît astă-zĭ pretutindenĭ sunt preferate tutulor preparaţiunilor de felul acesta,

A SE FERI LA CUMPĂRARE DE IMITAŢIUNĬ

A se cere numaĭ **Pilulele Elveţiene** ale farmacistului **Rich. Brandt** care poartă ca etichetă o cruce albă pe fund roşiŭ. Preţul cutieĭ leĭ **1.50.**
Se găsesc la toate farmaciile şi drogueriile principale din ţară.
Depoul general pentru România la farmacistul **Victor Thuringer,** în Bucureşti.

E. WOLFF
STUDII Pregătitoare şi EXECUTAREA INTREPRINDERILOR de orĭ-ce feĭ
BUCUREŞTĬ.—Strada Sf. Dumitru, 3.
Motoare originale „OTTO“
cu Gaz, Benzină şi Petroleu
Peste 100 bucăţi de ½—60 caĭ putere instalate în Romînia
MAŞINE ŞI CAZANE cu ABUR
MAŞINĬ-UNELTE pentru LEMNE şi METAL
MAŞINĬ pentru INDUSTRIA TEXTILĂ, LOCOMOTIVE, POMPE dela SÄCHS. MASCHINENFABRIK fost RICH. HARTMANN din Chemnitz
Furnisate în sutimĭ de exemplare celor mai mari stabilimente ale Statului şi ale particularilor din Romînia.
MARE DEPOU DE ARTICOLE TECHNICE
ALE FABRICELOR:
SCHÄFFER şi BUDENBERG Magdeburg, Mohr şi Federhaff Mannheim
CURELE DE TRANSMISIUNI
ATELIER DE CONSTRUCŢIUNI
ATELIER PENTRU REPARATIUNI DE MAŞINE LA FILARET
TURNATORIA DE METAL

De ARENDAT
pe termenul de la 23 Aprilie, 1899, moşia **Plăcinta-Slobozia-Conachi** jud. Covurluĭ, o oră de la gara Indipendenţa, circă 2,700 falcĭ pămînt roditor, populaţie deasă la adăpost de inundaţie.
A se adresa:
Vogoridy
36, Rue Ecuries d'Artois, Paris.

Constantin Simionescu
Doctorand în Medicină
Paris, Boulevard Montparnass 152
Stabilit de maĭ mult timp în Paris şi fiind în relaţiĭ cu toţi specialiştiĭ şi celebrităţile Medicale din Paris, pot oferi serviciile mele persoanelor cari vin la Paris să se consulte cu Dr. specialiştiĭ, asemenea se poate face consultaţiune şi prin corespondenţă.

BUCURESTI — Tipografia EPOCA Strada Clementeĭ 3. — BUCUREŞTI

www.dacoromanica.ro